Interne Nota No 35

OVERZICHT VAN DE GEGEVENS BETREFFENDE DE RATIONALISATIEBEDRIJVEN IN DE ALBLASSERWAARD EN VIJFHEERENLANDEN OVER 1954

Afd. Bedrijfseconomisch Onderzoek Landbouw

I N H O U D

		blz.
	Inleiding	3
I	De technische bedrijfsvoering op de rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha over 1954	4
II	De financiële uitkomsten van de rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha over 1954	10
III	Het verband tussen de technische bedrijfsvoering en de financiële uitkomsten	14
	Samenvatting	19

Tabellen en bijlagen

Tabel 1 a-d: gegevens rationalisatiebedrijven 4-8 ha in de Alblasserwaard

" 2 a-d: gegevens rationalisatiebedrijven 8-10 ha in de Alblasserwaard

" 3 a-d: gegevens rationalisatiebedrijven 4-10 ha in de Vijfheerenlanden

" 4 a en b: overzicht van de uitkomsten van de L.E.I.-boekhouding van 20 rationalisatiebedrijven over 1954/55

Bijlage 1: Normen voor het berekenen van de cijfers in de kolommen 1 t/m 34 van de tabellen 1, 2 en 3

" 2: Toelichting op de beoordeling van de toestand van de grond en de bedrijfsgebouwen in de kolommen 35 t/m 51 van de tabellen 1, 2 en 3

" 3: Normen voor de bedrijfsbeoordeling in de kolommen 52 t/m 60 van de tabellen 1, 2 en 3

" 4: Weergave van enkele belangrijke gegevens omtrent de bedrijfsvoering op de rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha door middel van z.g. frequentie-curven

Inleiding

Evenals over 1953 zijn ook over 1954 op 72 rationalisatiebedrijven beneden de 10 ha gegevens verzameld over de toestand van de bedrijven en de bedrijfsvoering. Deze gegevens zijn evenals vorig jaar in een overzicht opgenomen ten einde een inzicht te krijgen hoe het met de verschillende bedrijfsonderdelen is gesteld.

Op verschillende punten uit de bedrijfsvoering en op enkele bepaalde bedrijfsomstandigheden wordt in dit overzicht wat verder ingegaan. Daarbij zijn de tabellen uit het overzicht over 1953 vergeleken met de gelijkluidende tabellen uit dit overzicht, waarbij getracht is de eventuele verschillen te verklaren. Tevens zijn voor dit jaar verschillende kolommen opgenomen met een waardering van de grond en de bedrijfsgebouwen. Hierdoor krijgt men enigszins een indruk hoe het gesteld is met de grond, de verkaveling de gebouwen in het algemeen, de bergruimte, de stalling voor het vee en de mest- en gierbewaring.

Het aantal bedrijven in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden waarvan over 1954/55 een L.E.I.-boekhouding werd bijgehouden, bedroeg 86. Tot deze groep van 86 bedrijven behoorden 20 rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha. De belangrijkste uitkomsten van de L.E.I.-boekhoudingen van deze 20 bedrijven zijn in dit overzicht opgenomen, waardoor het mogelijk is om op bepaalde onderdelen wat dieper in te gaan dan vorig jaar. Naast de rationalisatiebedrijven beneden de 10 ha is er tevens een groep rationalisatiebedrijven groter dan 10 ha. Van een aantal van deze bedrijven wordt ook een L.E.I.-boekhouding bijgehouden. Enkele cijfers van deze bedrijven worden in dit overzicht ter vergelijking genoemd.

Aan de hand van een opgave van het C.B.S. over het totaal aantal weidebedrijven in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden op 1 Mei 1953 is nagegaan, welk deel van het totale aantal weidebedrijven in deze beide gebieden kleiner is dan 10 ha. Vervolgens werd vastgesteld welk percentage de rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha uitmaakten van het totale aantal bedrijven beneden de 10 ha. De uitkomsten er van zijn in het volgende opgenomen.

AANTAL RATIONALISATIEBEDRIJVEN EN L.E.I.-BEDRIJVEN IN PROCENTEN VAN HET TOTALE AANTAL WEIDEBEDRIJVEN

Bedrijfsgrootte	Totaal aantal bedrijven	Totaal aantal rat.bedr.	Rat.-bedr. in % v.h. tot.	Bedr. met L.E.I-boekhouding			Bedr. met L.E.I.-boekhouding in % van het totaal
				Kostprijs bedrijven	Rendements-bedrijven	Waarnemingsbedrijven	
<4 ha	425	-	-	-	-	-	-
4 ha	152	1	0,7	-	-	-	-
5 - 10 ha	756	71	9,4	2	6[1)]	15[2)]	3,0
>10 ha	1449	31	2,1	27	18	18	4,3
Totaal	2782	103	3,7	29	24	33	3,1
Totaal 4 ha en groter	2357	103	4,4	29	24	33	3,6

1) Deze 6 bedrijven zijn tevens rationalisatiebedrijven.

2) 14 van deze 15 bedrijven zijn tevens rationalisatiebedrijven.

Het overzicht toont aan, dat ± 35% van alle bedrijven in de Alblasserwaard en in de Vijfheerenlanden kleiner is dan 10 ha (de bedrijven beneden de 4 ha zijn voor het overgrote deel geen "echte" weidebedrijven en zijn hier daarom buiten beschouwing gelaten). Verder blijkt, dat één van elke 12 bedrijven van de groep van 4-10 ha een rationalisatiebedrijf is. Er mag dus worden geconcludeerd, dat de rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha, een grote groep practijkbedrijven op een betrouwbare wijze vertegenwoordigen.

I. <u>De technische bedrijfsvoering op de rationalisatiebedrijven over 1954</u>

a. <u>De rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha.</u>

Worden de verschillende cijfers nagegaan, dan blijkt er een vooruitgang te bespeuren in de technische bedrijfsvoering. Een duidelijke vooruitgang valt waar te nemen in de voederwinning op het eigen bedrijf. In 1954 is in de groepen I, II en III respectievelijk 13%, 5% en 11% meer gemaaid. Dat de gewonnen hoeveelheid hooi nochtans iets minder was dan in 1953, was in hoofdzaak te wijten aan de slechte weersomstandigheden in 1954. De gewonnen hoeveelheid kuilgras was in 1954 aanmerkelijk hoger dan in 1953. Dit was overigens te verwachten, doordat op alle bedrijven

gemiddeld 1½ à 2 balen k.a.s. meer gestrooid zijn en de veebezetting vrijwel constant is gebleven. Ook is er reeds in 1954 een aanvang gemaakt met het bouwen van meer silo's. De verhouding veebezetting-voederwinning-bemesting is, dank zij de uitbreiding van het kuilen, alreeds beter geworden. Deze ontwikkeling toont aan, dat de noodzakelijkheid van het voldoende wintervoer winnen op eigen bedrijf wel terdege wordt aangevoeld en dat daarom voor de naaste toekomst een voortgaande verbetering in de eigen voederwinning mag worden verwacht.

In 1954 waren er iets meer bedrijven t.b.c.-vrij dan in 1953. Het aantal bedrijven aangesloten bij de melkcontrôle en de K.I. was in 1954 ook aanmerkelijk groter. Hiervan is vanzelfsprekend in dit overzicht nog geen resultaat te zien, maar verwacht mag worden, dat in de komende jaren het resultaat niet uit zal blijven. De gemiddelde melkgift per koe is alleen gestegen in de groep bedrijven van 4-8 ha, gelegen in de Alblasserwaard. In de andere groepen bleef de melkgift gelijk. Het gemiddeld vetgehalte is echter in alle 3 groepen iets gestegen. De grootste stijging komt voor in de groep van de Vijfheerenlandse bedrijven. Dat de melkopbrengst per koe op de bedrijven van 4-8 ha aanmerkelijk hoger ligt dan op de bedrijven van 8-10 ha, is niet gemakkelijk te verklaren. Wel lijkt het er op, gezien het grotere aantal van de bedrijven van 4-8 ha, dat aangesloten is bij de melkcontrôle en de K.I., dat op deze bedrijven meer op een hogere productie wordt aangewerkt dan op de bedrijven tussen de 8 en 10 ha. Verder zij hierbij opgemerkt, dat het aantal beschikbare arbeidskrachten in beide groepen vrijwel gelijk is. Het ligt daarom voor de hand, dat de bedrijven met de kleinste oppervlakte zich meer moeten inspannen om op hun bedrijf een bestaan te vinden dan de bedrijven met een grotere oppervlakte. De kleinste bedrijven zijn dan ook belangrijk intensiever dan de grotere bedrijven! Uit een vergelijking van de veebezetting, de arbeidsbezetting, de bemesting en het percentage gemaaid grasland op beide groepen van bedrijven komt dit duidelijk naar voren.

Als maatstaf voor de arbeidsproductiviteit werd het aantal standaarduren arbeid aangehouden, dat per volwaardige arbeidskracht werd verricht. De aldus afgemeten arbeidsproductiviteit blijkt over 1954 voor alle 3 groepen te zijn gestegen. Zou de arbeidsproductiviteit zijn beoordeeld naar de hoeveelheid melk, welke per volwaardige arbeidskracht werd voortgebracht, dan zou de arbeidsproductiviteit voor 2 van de 3 groepen zijn gestegen.

De groep bedrijven van 4-8 ha in de Alblasserwaard vertoont een toename van 35.515 kg over 1953 tot 37.900 kg over 1954. De per volwaardige arbeidskracht voortgebrachte hoeveelheid melk steeg voor de bedrijven in de Vijfheerenlanden van 22.600 kg over 1953 tot 24.700 kg over 1954. De groep bedrijven van 8-10 ha in de Alblasserwaard vertoonde daarentegen een kleine afname, nl. van 34.270 kg over 1953 tot 33.900 kg over 1954. Deze afname was voor een deel het gevolg van een kleine daling in de melkproductie per koe en voor een ander deel van een kleine achteruitgang in het aantal melkkoeien per volwaardige arbeidskracht.

Een samenvattende vergelijking van de ontwikkelingen in de technische bedrijfsvoering, welke zich in 1954 hebben voltrokken t.o.v. 1953, kan wellicht het beste worden getroffen aan de hand van de onderstaande tabel.

WAARDERING VAN BEPAALDE ONDERDELEN DER BEDRIJFSVOERING

Beoordeelde punten	Groep	% goed		% matig		% slecht	
		1954	1953	1954	1953	1954	1953
Beschikbaar hooi	Alb. 4- 8 ha	19	17	24	35	57	48
	Alb. 8-10 ha	24	39	44	22	32	39
	V. 4-10 ha	19	20	23	36	58	44
Beschikbaar kuilgras	Alb. 4- 8 ha	14	17	29	9	57	74
	Alb. 8-10 ha	20	9	24	9	56	82
	V. 4-10 ha	42	40	12	20	46	40
Verh.veebez.-voederw.bem.	Alb. 4- 8 ha	-	-	48	17	47	83
	Alb. 8-10 ha	8	-	40	13	52	87
	V. 4-10 ha	-	4	54	52	46	44
Kg melkprod. per koe	Alb. 4- 8 ha	38	35	48	48	14	17
	Alb. 8-10 ha	24	13	40	48	36	39
	V. 4-10 ha	8	12	54	32	38	56
Vetgehalte	Alb. 4- 8 ha	33	26	43	52	24	22
	Alb. 8-10 ha	24	22	60	61	16	17
	V. 4-10 ha	27	8	38	20	35	72
Arbeidsproductiviteit	Alb. 4- 8 ha	90	43	-	26	10	31
	Alb. 8-10 ha	72	74	8	4	20	22
	V. 4-10 ha	42	28	12	4	46	68

In 1954 is de toestand van de grond en de bedrijfsgebouwen op eenvoudige wijze gewaardeerd met het doel een achtergrond te geven, waartegen de bedrijfsvoering op deze bedrijven kan worden beoordeeld. De uitkomsten van deze waardering zijn samengevat in de tabellen Ic, IIc en IIIc. Wanneer deze tabellen wat nader

worden bezien, dan zou de indruk kunnen rijzen, dat het er met de toestand van de gebouwen nog niet zo slecht uitziet als meestal wel wordt voorgesteld. Vandaar, dat in bijlage 2 duidelijk is aangegeven, welke maatstaven voor deze waardering zijn aangehouden.

Ter vergelijking van de verschillende groepen onderling zijn hieronder voor elk der beoordeelde objecten de uitkomsten weergegeven.

Het blijkt, dat aan de toestand van de grond, de verkaveling en de bedrijfsgebouwen nog heel wat te verbeteren valt, alvorens men kan zeggen, dat de algehele toestand goed is. Volgens de waardering zouden de bergruimten voor hooi en werktuigen en de toestand van deze ruimten vrij goed zijn. De inhoud van de silo's en van de gierkelders, alsook de oppervlakte mestplaat, blijkt echter nog verre van voldoende te zijn, waardoor nog heel wat waarden verloren gaan.

Over het algemeen blijkt er verder wel voldoende ruimte voor het rundvee te zijn, maar de toestand van de stallen laat nog veel te wensen over.

Voor de varkenshouderij is er niet voldoende ruimte, terwijl ook de toestand van de hokken zeer matig moet worden genoemd.

VERGELIJKING VAN DE BEOORDELING VAN DE TOESTAND VAN GEBOUWEN ENZ. TUSSEN DE GROEPEN ONDERLING

	% goed			% matig			% slecht		
	I	II	III	I	II	III	I	II	III
Toestand v.d. grond	43	36	27	52	60	62	5	4	11
Toestand v.d. verkaveling	38	28	35	43	60	50	19	12	15
Alg. toest. gebouwen	29	20	23	62	52	38	9	28	39
Ruimte voor hooi	81	64	85	19	24	11	-	12	4
Toest. van deze ruimte	85	72	85	15	28	11	-	-	4
Siloruimte	76	44	58	5	28	4	19	28	38
Toest. v.d. silo's	81	64	58	19	8	-	-	28	42
Ruimte voor werktuigen	67	60	96	14	28	4	19	12	-
Toest. van deze ruimte	62	56	85	19	32	11	19	12	4
Ruimte voor rundvee	90	88	92	10	12	8	-	-	-
Toest. v.d. stal	57	48	42	43	48	43	-	4	15
Ruimte voor varkens	48	64	69	38	24	27	14	12	4
Toest. varkensschuur	48	64	50	43	28	35	19	8	15
Ruimte voor stalmest	48	32	62	24	28	23	28	40	15
Toest. v.d. ruimte	38	24	35	19	14	23	43	52	42
Ruimte in gierkelder	33	28	31	19	16	12	48	56	57
Toest. van gierkelder	43	40	39	14	20	15	43	40	46

Groep I = Albl. 4 - 8 ha
Groep II = Albl. 8 - 10 ha
Groep III = Vijfhl. 4 - 10 ha

b. De rationalisatiebedrijven groter dan 10 ha

Over 1954 zijn ook gegevens bekend van de rationalisatiebedrijven boven de 10 ha. Wanneer enkele gegevens van deze bedrijven worden vergeleken met de cijfers van de rationalisatiebedrijven beneden de 10 ha, dan komen er, zoals blijkt uit de volgende tabel, enkele verschillen voor de dag. Op de grotere bedrijven is de melkveebezetting per ha iets lager, maar de productiviteit van het vee is doorgaans iets beter en de arbeidsproductiviteit is belangrijk hoger!

ONDERLINGE VERGELIJKING VAN DE GROEPEN VAN RATIONALISATIEBEDRIJVEN

	Albl. 4 - 8 ha	Albl. 8-10 ha	Vijfhl. 4-10 ha	Albl. + vijfhl. boven 10 ha
Gem oppervlakte	7,01	9,12	7,89	16,90
Melkveebezetting/ha	1,60	1,35	1,27	1,31
Stikstofbemesting/ha.	71	59	89	78
Percentage gemaaid	74	67	67	74
Kg melk per koe	4023	3619	3500	3977
Vetgehalte	3,53	3,54	3,46	3,59
Beschikbare arbeidskrachten	1,19	1,31	1,42	2,10
Melkkoeien per arbeidskracht	9,42	9,37	7,06	10,50
Melkopbrengst per arb.kracht	37900	33900	24700	41800

Afgaande op deze vergelijking mag worden verwacht, dat de bedrijven groter dan 10 ha beter gerendeerd hebben dan de bedrijven kleiner dan 10 ha!

c. Een vergelijking van de bedrijfsvoering op de rationalisatiebedrijven beneden de 10 ha met de "gemiddelde" bedrijfsvoering in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden

De rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden zijn zeer zeker niet in alle opzichten beter dan het gemiddelde van alle bedrijven in deze gebieden. Dit blijkt uit de volgende vergelijking van de gegevens van de rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha met de gegevens zoals die vanwege de Provinciale Voedselcommissaris in 1953 zijn verzameld. Deze gegevens van de P.V.C. hebben betrekking op alle

bedrijven, grotere dus zowel als kleinere, in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden.

VERGELIJKING GEGEVENS RATIONALISATIEBEDRIJVEN EN GEGEVENS P.V.C.

	Alblasserwaard					Vijfheerenlanden		
	Gem.P.V.C.	Rat.bedr. 4 - 8 ha		Rat.bedr. 8 - 10 ha		Gem. P.V.C.	Rat. bedr. 4 - 10 ha	
	1953	1953	1954	1953	1954	1953	1953	1954
Gem. oppervlakte	7,96	6,95	7,01	9,10	9,12	6,98	8,18	7,89
Gem.veebezetting/ha	1,48	1,85	1,90	1,72	1,60	1,18	1,53	1,70
Gem.melkveebez./ha	1,10	1,58	1,60	1,41	1,35	0,82	1,18	1,27
Percentage gemaaid	50%	61%	74%	62%	67%	47%	56%	67%
Stikstofbem./ha	29	41	71	3[illegible]	59	27	50	89
Kg melkopbr./koe	3784	3790	4023	3620	3619	3757	3507	3500
Vetgehalte	3,53	3,49	3,53	3,48	3,54	3,44	3,33	3,46
Perc.aangesloten bij melkcontrôle	51	65	95	78	88	30	44	73

Worden deze cijfers iets nauwkeuriger bekeken, dan blijkt, dat het percentage gecontroleerde koeien op de rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha boven het algemeen gemiddelde ligt, terwijl toch de gemiddelde melkproductie op de rationalisatiebedrijven beneden het algemene gemiddelde zou liggen.

Op de rationalisatiebedrijven zou volgens deze gegevens de veeverbetering dus nog urgenter zijn dan dit reeds voor het gemiddelde bedrijf in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden het geval is. Verder blijkt, dat op de rationalisatiebedrijven de veebezetting, de stikstofbemesting en het percentage gemaaid grasland groter zou zijn dan op het gemiddelde bedrijf. Dit duidt op een meerdere intensiteit van de rationalisatiebedrijven, hetgeen echter nog niet wil zeggen, dat op laatstgenoemde bedrijven de verhouding veebezetting-voederwinning-bemesting ook inderdaad beter zou zijn dan op het gemiddelde bedrijf. Om dit aan te tonen staan ons te weinig gegevens ter beschikking.

II. De financiële uitkomsten van de rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha over 1954.

1. De vergelijking van de voor 1954 beoordeelde uitkomsten met die van 1953.

In de inleiding van het overzicht van de uitkomsten van de rationalisatiebedrijven over 1953 is uitvoerig uiteengezet, op welke wijze bedrijf voor bedrijf de waarschijnlijke financiële bedrijfsuitkomsten werden begroot aan de hand van gegevens omtrent de technische bedrijfsvoering. In dit overzicht is deze werkwijze nog eens in het kort omschreven in bijlage 3. De uitkomsten van de beoordeling over 1954 zijn ter vergelijking in de onderstaande tabel naast die over 1953 gesteld.

BEOORDELING VAN HET VERWACHTE FINANCIELE RENDEMENT VAN DE RATIONALISATIEBEDRIJVEN KLEINER DAN 10 HA OVER 1954

		% goed		% matig		% slecht	
		1954	1953	1954	1953	1954	1953
Alblasserwaard	4- 8 ha	-	26	29	34	71	40
	8-10 ha	-	17	20	48	80	35
Vijfheerenlanden	4-10 ha	-	4	8	20	92	76

Volgens de beoordelingen zijn de financiële uitkomsten van de rationalisatiebedrijven over 1954 veel slechter geweest dan over 1953, toen zij overigens ook al zeer matig genoemd moesten worden. In dit verband rijst direct de vraag of de beoordelingen wel voldoende betrouwbaar zijn. Gelukkig kan dit jaar beter op deze vraag worden ingegaan dan het vorige jaar. In de inleiding is er nl. reeds op gewezen, dat over 1954/55 voor 20 van de 71 rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha een L.E.I.-boekhouding is bijgehouden. Voor deze 20 bedrijven was het dus mogelijk om de volgens de beoordeling verkregen verwachte financiële uitkomsten te vergelijken met de volgens de L.E.I.-boekhouding verkregen werkelijke uitkomsten.(Precies gelijkluidend kunnen de cijfers moeilijk zijn, gezien het feit, dat de technische administratie van de rationalisatiebedrijven loopt van 1 Januari - 31 December en van de L.E.I.-boekhouding van 1 Mei - 30 April. De verschillen in gegevens zullen echter niet zo groot zijn, daar in beide gevallen dezelfde weideperiode voorkomt).

Volgens de waardering van het verwachte rendement van de rundveehouderij zouden er van de bedoelde 20 bedrijven slechts 3 bedrijven matig gerendeerd hebben, nl. de bedrijven 5, 6 en 65. Worden de bij de beoordeling aangehouden indelings-maatstaven ook aangehouden voor de indeling van de werkelijke uitkomsten, dan zouden er eveneens wat het rundvee betreft 3 bedrijven matig gerendeerd hebben, nl. de bedrijven 65, 5 en 40. De werkelijke uitkomsten van bedrijf 6 waren dus slechter dan de volgens de beoordeling verwachte uitkomst. Omgekeerd was de werkelijke uitkomst van bedrijf 40 beter dan de volgens de beoordeling verwachte uitkomst. De oorzaken voor deze foutieve beoordelingen bleken te liggen in de post "bijkomende voederkosten". Voor 18 van de 20 bedrijven bestond echter overeenstemming tussen de volgens de beoordeling gevonden verwachte uitkomsten en de werkelijke uitkomsten. Deze grote mate van overeenstemming maakt het waarschijnlijk, dat de zeer ongunstige uitkomsten, bij de beoordelingen gevonden, zich ook in werkelijkheid hebben voorgedaan. Zelfs lijkt een uitbreiding van deze conclusie tot de gehele grote groep van bedrijven kleiner dan 10 ha in de Alblasserwaard en in de Vijfheerenlanden gerechtvaardigd.

2. De voornaamste oorzaken voor de ongunstige bedrijfsresultaten in 1954

De voornaamste kostenfactoren zijn ongetwijfeld de arbeidskosten en de voerkosten. Wat de arbeid betreft is het algemeen bekend, dat deze zo productief mogelijk dient te worden aangewend. Dit wordt in de practijk niet altijd gedaan, misschien mede omdat de kosten van de eigen arbeid veelal niet volledig worden gerekend. Op de rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha wordt vrijwel alle arbeid door de boer en zijn gezinsleden zelf verricht, d.w.z., dat alle arbeidskosten vrijwel als vaste kosten kunnen worden beschouwd. Voor de weidegebieden wordt de laatste jaren bij de beoordeling van de bedrijfsresultaten meermalen als norm gesteld, dat op een zuiver weidebedrijf per volwaardige arbeidskracht minstens 10 koeien, met zo mogelijk een productie van 4000 kg, moeten worden gemolken, wil althans de post arbeidsloon niet te zwaar drukken per kg melk. Ten gevolge van de loonsverhogingen gedurende het laatste jaar moesten de arbeidskosten plus bijkomende lasten voor 1954 ongeveer 20% hoger worden gesteld dan voor 1953, nl. op

4.250 gld per volwaardige arbeidskracht in plaats van op 3.530 gld. Bij de voortbrenging van 40.000 kg melk per volwaardige arbeidskracht zouden de arbeidskosten per kg melk daardoor op een zuiver weidebedrijf (zonder varkens) over 1954 ± 10½ ct per kg bedragen. In het onderstaande overzicht blijkt hoe de feitelijke ontwikkeling op de rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha over de beide laatste jaren is geweest.

	Alblasserwaard				Vijfheerenlanden	
	4-8 ha		8-10 ha		4-10 ha	
	1953	1954	1953	1954	1953	1954
Kg melk per arbeidskracht	35.500	37.900	34.300	33.900	22.600	24.700
Arbeidskosten per kg melk in centen	9,8	10,6	10,-	12,1	15,9	16,6

Dank zij de oerder genoemde stijging van de gemiddeld per volwaardige arbeidskracht voortgebrachte hoeveelheid melk voor de groep bedrijven van 4-8 ha in de Alblasserwaard en voor de bedrijven in de Vijfheerenlanden, zijn de arbeidskosten per kg melk voor deze beide groepen niet zo sterk gestegen als het gemiddelde loonpeil, nl. met resp. slechts 8% en 5% tegen een stijging van het loonpeil van 20%. Voor de groep bedrijven van 8-10 ha in de Alblasserwaard stegen de arbeidskosten per kg melk daarentegen met meer dan 20% - nl. met 22% - ten gevolge van de teruggang in de hoeveelheid per arbeidskracht voortgebrachte hoeveelheid melk.

Mogelijkheden om de gevolgen van het steeds duurder worden van de arbeid te beperken zijn gelegen in een verdere opvoering van de melkproductie per koe en in een opvoering van het aantal melkkoeien per arbeidskracht. Uit de hiernavolgende gemiddelden van de 3 groepen bedrijven blijkt, dat er - met name voor de bedrijven in de Vijfheerenlanden - op deze beide punten nog veel te verbeteren valt.

	Gemiddeld aantal melkkoeien per volw. arbeidskracht		Gemiddelde productie per melkkoe	
	1954	1953	1953	1954
Alblasserwaard 4- 8 ha	9,5	9,4	3.790	4.023
8-10 ha	8,4	9,5	3.600	3.620
Vijfheerenlanden 4-10 ha	7,1	6,3	3.500	3.500

De voerkosten maken de tweede belangrijke post uit van de totale productiekosten van de melk. In tegenstelling met de arbeidskosten, waarbij veelal wel een direct verband met de arbeidsproductiviteit valt aan te wijzen, is dit bij de voerkosten vaak moeilijk. Uit het onderzoek van vele bedrijfsboekhoudingen blijkt nl. elk jaar weer, dat bij de beoordeling van de voerkosten de omstandigheden, zoals die zich op het betreffende bedrijf hebben voorgedaan, bekend moeten zijn. Ook vallen steeds weer de grote verschillen op, welke er tussen de bedrijven onderling bestaan, verschillen, welke meermalen mede moeten worden gezocht in onvoldoende doelmatig voeren.

In de navolgende tabel wordt voor de 20 rationalisatiebedrijven met een L.E.I.-boekhouding een overzicht gegeven van resp. de per stuk grootvee gemaaide oppervlakte, de bijkomende voerkosten per koe en de hoeveelheid wintermelk per koe.

OVERZICHT VAN DE VOERKOSTEN PER KOE OP DE 20 RATIONALISATIE-BEDRIJVEN KLEINER DAN 10 HA MET EEN L.E.I.-BOEKHOUDING

No	Are gemaaid per koe	Bijk. voerkosten per koe	Geleverde wintermelk	No	Are gemaaid per koe	Bijk. voerkosten per koe	Geleverde wintermelk
33	21	460	1961	14	40	410	1286
8	32	298	1299	4	41	235	1135
45	34	306	1032	59	42	329	1347
40	34	205	1664	27	46	244	912
5	34	228	1303	7	46	337	1096
48	35	291	1168	6	49	433	1953
37	35	370	1060	52	50	293	1148
26	35	355	1374	72	50	461	1509
36	39	317	1188	65	63	370	1567
38	39	367	1524	35	66	387	1583

Het overzicht vormt een bevestiging van de ervaring, dat tussen de bedrijven onderling grote verschillen in de voerkosten voorkomen, waarvoor zo zonder meer geen verklaring kan worden gegeven. Dit kan veelal wel door het geval voor geval nagaan van de bedrijfsomstandigheden.

Ten aanzien van één punt kan echter wel van een algemeen, d.w.z. gemiddeld voor vrijwel alle bedrijven geldend verband worden gesproken, nl. ten aanzien van het verband tussen de voerkosten per kg melk en de productiviteit van het vee. Het blijkt wel, dat naarmate de productie per koe hoger ligt, de voerkosten uitgedrukt per kg melk gemiddeld dalen. De onderstaande samenvatting van de vorenstaande tabel vormen hiervan een bevestiging.

Gem. productie per koe	Gem. totale voerkosten per melkkoe	Hoeveelheid wintermelk	Voerkosten per kg	
			zomer- en wintermelk	Wintermelk
Lager dan 3500	310 gld	1054 kg	10,8 cent	29,4 cent
3500 - 4000	328 gld	1295 kg	8,7 cent	25,3 cent
Hoger dan 4000	361 gld	1640 kg	8,1 cent	22,0 cent

Van de 20 bedrijven lagen er 5 in de groep met een gemiddelde productie lager dan 3500 kg; 8 in de groep 3500-4000 kg en 7 in de groep met een productie hoger dan 4000 kg.

III. Het verband tussen de technische bedrijfsvoering en de financiële uitkomsten

Het verband tussen de technische bedrijfsvoering en de financiële uitkomsten wordt in dit hoofdstuk verduidelijkt aan de hand van de uitkomsten van 4 rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha met een L.E.I.-boekhouding. Van deze 4 bedrijven zijn er 3 met zeer hoge kostprijzen per kg melk, nl. de bedrijven 48, 35 en 27, terwijl als 4e bedrijf het bedrijf 65 gekozen is met een in verhouding lage kostprijs per kg.

Bedrijf 48

Dat dit bedrijf over 1954/55 uitkwam met een kostprijs van 55,8 cent per kg melk was in de eerste plaats te wijten aan de wel zeer lage melkproductie van slechts 2170 kg per koe. Dit is bijna 2000 kg te laag.

Dit bedrijf was vóór 1954 niet aangesloten bij de melkcontrôle. Dat aan deze slecht productieve dieren nochtans ± 500 kg krachtvoer per koe werd vervoederd zonder dat de productie is toegenomen, toont aan, dat met een zo slechte veestapel de kosten het beste zo laag mogelijk kunnen worden gehouden, omdat er toch niet uitkomt, wat er wordt ingestopt. Een tweede oorzaak van de zeer hoge kostprijs was wel, dat het aantal melkkoeien per volwaardige arbeidskracht zo laag was, nl. slechts 6 koeien. De lage productie per koe en het kleine aantal koeien per arbeidskracht hadden tot gevolg, dat de melkopbrengst per volwaardige arbeidskracht slechts 13300 kg bedroeg, d.w.z. nauwelijks meer dan een derde deel van de gemiddeld noodzakelijke hoeveelheid. Bijgevolg waren de arbeidskosten per kg melk buitengewoon hoog, nl. 31,7 cent per kg. De werktuigkosten zijn op dit bedrijf ook extra hoog door de aanwezige jeep.

Op dit bedrijf is dus de veeverbetering van het eerste en grootste belang en verder een verhoging van de veebezetting. Hiervoor is ongetwijfeld nog een verdere wijziging in de bedrijfsvoering noodzakelijk, o.a. ten opzichte van de bemesting, de voederwinning enz.

Bedrijf 65

Op bedrijf 65 liggen de zaken al wat gunstiger. De productiviteit van het vee was zeer goed. Het aantal melkkoeien per volwaardige arbeidskracht lag op de gestelde norm van 10 stuks. Ook werd er een grote oppervlakte gemaaid voor de eigen voederwinning. Desondanks bedroeg de winst van de rundveehouderij niet meer dan 60 gld per ha. De voornaamste oorzaak voor dit iets teleurstellende resultaat blijkt te liggen in het feit, dat te veel werd gemaaid voor hooien en te weinig voor kuilen. Nu had men nl. van het één een overschot en van het ander een tekort. Het gevolg was, dat de post voerkosten toch hoger lag dan anders noodzakelijk zou zijn geweest.

Bedrijf 35

Dat bedrijf 35 met een groot verlies voor de dag kwam, is in de eerste plaats te wijten aan de zeer lage arbeidsproductiviteit (± 2150 standaarduren per volwaardige arbeidskracht). En ook al kan de veebezetting nog aanmerkelijk worden opgevoerd, het zal toch moeilijk zijn de arbeid van bijna 2 volwaardige arbeidskrachten op een weidebedrijf van 9 ha productief te maken. De productiviteit

van het vee is niet direct best te noemen, maar ligt toch ook zeker niet beneden het gemiddelde van de groep. De productie per koe op dit bedrijf laat zien, dat op een bij de melkcontrôle aangesloten bedrijf de zaak wat de productie betreft niet gauw zo ver scheef komt te liggen als op een niet bij de melkcontrôle aangesloten bedrijf. De eigen voederwinning was in orde en de bijkomende voederkosten lijken ook verantwoord.

Het allervoornaamste punt op dit bedrijf is zodoende het meer productief maken van de eigen arbeid door een zo sterk mogelijke opvoering van de veestapel.

Bedrijf 27

De uitkomsten van dit bedrijf over 1954 waren zeer ongunstig. Wel lag het aantal melkkoeien per volwaardige arbeidskracht boven de gestelde norm van 10 koeien, doch de productie per koe was met gemiddeld 2893 kg minstens 1000 kg te laag. Zodoende was ook hier weer de per volwaardige arbeidskracht voortgebrachte hoeveelheid melk te laag met als resultaat een te hoge post arbeidskosten per kg melk. Daarbij komt nog, dat ook de werktuigkosten, weer bezien per kg melk, te zwaar drukten. De hoge post werktuigkosten werd vooral veroorzaakt door het gebruik van een jeep. Het is een bekend verschijnsel, dat zodra een paard wordt vervangen door een trekker of een jeep, de werktuigkosten zozeer stijgen, dat het de vraag blijft of de aanschaf hiervan voldoende verantwoord is. Met de overige punten was het op dit bedrijf wel in orde.

Als voornaamste oorzaak van het niet renderen van dit bedrijf, ondanks het vele werken en de redelijke voederwinning, stuiten wij dus ook hier weer op het onproductieve vee.

In de navolgende tabel is voor elk der 4 bedrijven een overzicht gegeven van de belangrijkste gegevens van de boekhouding. De zwakke punten zijn daarbij aangegeven door onderstreping van de desbetreffende onderdelen.

VERGELIJKING VAN DE UITKOMSTEN VAN VIER RATIONALISATIE-BEDRIJVEN MET EEN L.E.I.-BOEKHOUDING

Omschrijving	48	65	52	27
Bedrijfsgrootte	6,30	7,44	9,15	9,10
Aantal arbeidskrachten	1,18	1,10	1,89	1,14
Aantal melkkoeien	7,22	10,93	7,96	12,93
Kg melk per koe	2170	4585	3830	2893
Vetgehalte	3,81	3,79	3,60	3,69
Koeien per arbeidskracht	6,1	9,9	4,2	11,3
Melk per arbeidskracht	13300	45600	16100	32800
Kostprijs in centen per kg melk				
Arbeidskosten	31,70	8,90	25,40	17,40
Kosten aangekocht voer	13,40	9,00	7,80	8,40
Kunstmest	5,00	2,20	2,90	3,40
Pacht	5,10	2,70	3,70	2,50
Werktuigkosten	9,50	1,00	2,10	5,00
Overige kosten	5,80	2,60	4,40	4,80
bruto kostprijs	70,50	26,40	46,30	41,50
omzet en aanwas	10,30	4,30	4,50	4,60
overige opbrengsten	4,40	0,90	1,40	0,30
netto kostprijs	55,80	21,20	40,40	36,60
opbrengstprijs	23,80	22,00	21,90	21,10
winst of verlies per kg	% 32,00	+ 0,80	% 18,50	% 15,50
Winst of verlies rundveehouderij	% 5014	437	% 5610	% 5818
Gewaardeerd loon boer en gezinsleden	5876	4843	8286	6062
Gezinsinkomen	862	5280	2676	244

Tenslotte is getracht om voor elk van de 4 hierboven vehandelde bedrijven een indruk te verkrijgen van de kastoestand. Daartoe is voor elk bedrijf vastgesteld, welke bedrijfsontvangsten per periode van 4 weken werden gebeurd en welke bedrijfsuitgaven in diezelfde periode werden gedaan. Vervolgens werd voor elk bedrijf het gevonden bedrag voor de 2e periode van 4 weken opgeteld bij het bedrag gevonden voor de 1e periode. Evenzo werd daarna het gevonden bedrag voor de 3e periode van 4 weken opgeteld bij het bedrag over de beide eerste perioden, enz. Bij deze berekening

werd verondersteld, dat de kas op 1 Mei leeg was, terwijl ook de vorderingen en schulden buiten beschouwing zijn gebleven. Er is eveneens geen rekening gehouden met uitgaven voor privé en voor investeringen en evenmin met ontvangen subsidies. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de gevonden uitkomsten.

VERGELIJKING VAN MAANDSALDO'S OP 4 BEDRIJVEN

Periode	48	65	52	27
1/5 - 29/5	+ 413	+ 540	- 311	- 330
30/5 - 26/6	+ 384	+ 1271	+ 160	+ 687
27/6 - 24/7	+ 282	+ 1217	+ 858	+ 1218
25/7 - 21/8	+1009	+ 1813	+ 927	+ 1244
22/8 - 18/9	-1109	+ 2475	+ 1200	+ 1815
19/9 - 16/10	-1961	+ 2599	+ 1352	+ 2339
17/10 - 13/11	-1590	+ 2975	+ 1236	+ 2790
14/11 - 11/12	-2528	+ 3522	+ 1954	+ 3226
12/12 - 8/1	-2977	+ 8385	+ 2274	+ 3773
9/1 - 5/2	-3016	+ 4886	+ 3380	+ 4009
6/2 - 5/3	-3201	+ 4969	+ 2988	+ 2839
6/3 - 2/4	-2930	+ 4753	+ 2450	+ 2663
3/4 - 30/4	-2846	+ 4518	+ 2604	+ 2893

Over 1954/55 zijn op bedrijf 48 de schulden met 300 gld toegenomen en op bedrijf 27 met 1250 gld. Op de bedrijven 65 en 52 waren de schulden op 1 Mei 1954 ten naaste bij gelijk aan die op 30 April 1955.

Wordt het privé-verbruik op elk der bedrijven gesteld op b.v. 60 gld per week, dan zouden de desbetreffende saldi op 30 April 1955 3.120 gld lager hebben gelegen en wel resp. op %5.966 gld voor bedrijf 48,+1.398 gld voor bedrijf 65, % 516 gld voor bedrijf 52 en % 227 gld voor bedrijf 27.

Het is uiteraard niet geoorloofd om op de uitkomsten van dit onderdeel van de berekeningen verdere beschouwingen te baseren. In de eerste plaats niet,omdat daartoe het aantal van 4 onderzochte bedrijven te klein is. Bovendien zijn deze 4 bedrijven daartoe te willekeurig gekozen. In de tweede plaats niet,omdat bij de uitvoering van de berekening is uit-

gegaan van aanvechtbare veronderstellingen, zoals ten aanzien van het kassaldo op 1 Mei 1954, het gezinsverbruik enz.

In de practijk zullen de feitelijke omstandigheden bedrijf voor bedrijf zeker geheel anders liggen. Wel lijkt echter, ondanks alle bovenbedoelde voorbehouden, de conclusie gerechtvaardigd, dat meerdere rationalisatiebedrijven het zeer moeilijk hebben om, financieel bezien, het hoofd boven water te houden.

Samenvatting

1. De technische bedrijfsvoering op de rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha is over 1954 vooruitgegaan ten opzichte van 1953. Dit blijkt uit:
   a. een hogere stikstofbemesting op het grasland;
   b. een grotere oppervlakte gemaaid, met name voor de kuilvoerwinning;
   c. de betere verhouding veebezetting-voederwinning-bemesting;
   d. de meerdere aansluiting bij productiecontrôle en K.I.;
   e. een algemene stijging van het gemiddelde vetgehalte en een geringe stijging van de gemiddelde kg-opbrengst per melkkoe;
   f. een geringe stijging van de arbeidsproductiviteit.
2. De toestand van grond en gebouwen laat op vele bedrijven belangrijk te wensen over, met name de stalling voor het vee.
3. De financiële uitkomsten van de rationalisatiebedrijven kleiner dan 10 ha waren over 1954 belangrijk slechter dan over 1953. De voornaamste oorzaken van deze achteruitgang zijn:
   a. de stijging van het algemeen loonpeil, waardoor de in verhouding reeds hoge arbeidskosten per kg melk nog zwaarder zijn gaan drukken;
   b. de sterke stijging van de voerkosten per kg melk. Deze stijging werd vooral veroorzaakt door een hoger krachtvoerverbruik ten gevolge van de ongunstige zomer en de natte herfst.

   Ten gevolge van de ongunstige financiële bedrijfsuitkomsten is de kaspositie op vele bedrijven waarschijnlijk slecht tot zeer slecht.

4. Een verbetering van de bedrijfsuitkomsten zal vooral moeten worden nagestreefd middels:
   a. een opvoering van de productiviteit van het vee;
   b. een doelmatiger aanwending van de arbeid;
   c. een betere aanpassing van de voederwinning en de stalvoedering aan de productiemogelijkheden.

AFD. BEDRIJFSECONOMISCH ONDERZOEK

Dordrecht, Juli 1955.

Alblasserwaard 4 - 8 ha

OPPERVLAKTE; VEESTAPEL; GRASLANDGEBRUIK; WINTERVOER

No	Oppervlakte bedrijf			Veestapel								Gemaaide oppervlakte				Wintervoer parko	
				Per ha cultuurgrond		Per bedrijf		Per 10 koeien		Per bedrijf							
	grasland	bouwland	cult. grond	omgerekende dieren	melkkoeien	omgerekende dieren	melkkoeien	kalveren	pinken	paarden	varkens	hooi	kuilgras	gedroogd gras	totaal	hooi	kuilgras
	ha	ha	ha	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	%	%	%	%	kg	kg
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
53	5,20	0,20	5,40	1,4	1,3	7,8	7,0	2,9	1,4	-	5	46	-	6	52	1.474	-
34	5,40	0,16	5,56	2,3	2,0	12,8	11,0	2,7	2,7	-	2	65	30	-	95	1.039	1.406
61	5,75	0,25	6,00	2,3	1,8	14,0	11,0	3,6	2,7	1,0	4	65	31	9	105	1.250	1.538
31	6,00	-	6,00	2,2	2,0	13,2	12,0	1,7	1,7	-	1	58	17	-	75	1.098	909
47	6,00	0,17	6,17	1,5	1,5	9,0	9,0	-	-	-	-	33	-	-	33	944	-
32	6,26	-	6,26	2,3	2,1	14,2	13,0	1,5	1,5	-	-	81	32	-	113	1.831	1.972
22	6,34	-	6,34	1,7	1,3	10,6	8,0	2,5	3,8	1,0	10	63	16	-	79	1.509	1.563
33	6,52	-	6,52	2,2	1,8	14,1	11,5	3,5	3,5	-	4	45	-	-	45	1.064	-
44	6,30	0,30	6,60	2,4	2,0	15,6	13,0	3,1	1,5	1,0	30	56	-	-	56	1.090	-
28	6,80	-	6,80	1,6	1,3	11,0	9,0	2,2	4,4	-	1	56	16	-	72	1.345	1.364
46	7,30	-	7,30	1,4	1,2	10,4	9,0	3,3	2,2	-	13	34	21	-	55	962	1.538
65	7,44	-	7,44	2,0	1,6	15,0	12,0	1,7	3,3	1,0	-	72	28	18	118	1.700	1.285
29	6,10	1,38	7,48	2,1	1,7	15,8	13,0	2,3	2,3	1,0	19	57	20	-	77	1.013	1.149
51	7,00	0,70	7,70	1,5	1,2	11,2	9,0	2,2	2,2	1,0	11	29	14	-	43	893	1.176
30	7,73	-	7,73	2,0	1,7	15,2	13,0	2,3	3,1	-	21	61	16	-	77	1.447	1.250
69	7,80	-	7,80	2,2	1,8	16,8	14,0	3,6	1,4	1,0	2	58	18	-	76	1.488	1.456
58	8,00	-	8,00	1,7	1,5	13,9	12,0	0,3	1,7	0,5	3	48	25	14	87	1.187	1.791
60	8,00	-	8,00	1,4	1,3	11,2	10,0	2,0	2,0	-	34	50	9	5	64	1.518	804
18	8,00	-	8,00	2,2	1,9	17,8	15,0	2,7	3,3	-	2	75	-	-	75	1.236	-
25	8,00	-	8,00	2,0	1,5	16,2	12,0	4,2	2,5	1,0	42	56	19	8	83	1.080	921
59	8,00	-	8,00	2,0	1,6	15,7	13,0	3,1	2,3	0,5	13	44	31	-	75	1.020	1.380
gem.	6,86	0,15	7,01	1,9	1,6	13,4	11,19	2,4	2,4	0,4	10,3	54	17	3	74	1.247	1.024

b. Alblasserwaard 4 - 8 ha

BEMESTING; PRODUCTIE; ARBEID

bedrijf	Bemesting in kg zuiver per ha			Algemene gegevens vee				Productiegegevens				Arbeid					
	N	P	K	T.b.c.-vrij	Melkcontrôle	K.I.	Gemiddelde leeftijd	Totale melkopbrengst	Melk per koe	Gemiddeld vetgehalte	Melkvet per koe	Beschikbare arbeidskrachten	Totaal standaarduren	Standaarduren per arbeidskracht	Melkkoeien per arbeidskracht	Melk per arbeidskracht	Arbeidskosten per 100 kg melk
	kg	kg	kg	-	-	-	-	kg	kg	%	kg	pers.	uren	uren	st.	kg	glds
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
53	80	40	40	ja	ja	neen	5,0	27.300	3.900	3,30	129	1,0	2.603	2.600	7,0	27.300	13,90
34	70	40	40	ja	ja	ja	4,4	52.358	4.760	3,86	184	1,5	3.374	2.250	7,3	34.900	11,90
51	113	28	47	ja	ja	neen	4,1	40.655	3.696	3,58	132	2,0	4.057	2.030	5,5	20.300	19,70
31	78	30	40	ja	ja	neen	6,7	55.645	4.637	3,50	162	1,4	3.533	2.520	8,6	39.700	10,50
47	30	25	35	neen	ja	neen	5,5	38.100	4.233	3,30	140	1,0	2.749	2.750	9,0	38.100	8,90
32	38	40	40	neen	ja	neen	5,8	42.126	3.240	3,70	120	1,0	3.870	3.870	13,0	42.126	10,10
22	70	18	35	ja	ja	ja	3,5	37.241	4.655	3,70	172	1,2	3.287	2.710	6,7	31.000	12,10
33	107	81	43	ja	ja	ja	4,8	48.823	4.069	3,41	139	1,1	3.475	3.160	10,5	44.400	8,90
44	100	134	40	ja	ja	neen	6,0	49.530	3.810	3,53	134	1,3	4.655	3.580	10,0	38.100	9,50
28	56	50	50	neen	ja	neen	4,6	30.258	3.362	3,70	124	1,3	3.506	2.700	6,9	23.300	17,90
46	43	33	12	neen	ja	neen	5,0	35.900	3.989	3,35	134	1,0	4.155	4.160	9,0	35.900	10,10
55	104	45	73	neen	ja	ja	3,8	51.132	4.261	3,80	162	1,1	4.297	3.910	10,9	46.500	8,50
29	60	20	40	neen	neen	ja	6,5	58.100	4.469	3,65	163	1,4	5.583	3.990	9,3	41.500	8,20
51	43	33	12	neen	ja	neen	5,0	35.900	3.989	3,35	134	1,0	4.243	4.240	9,0	35.900	10,00
30	65	30	20	ja	ja	neen	4,8	51.673	3.975	3,38	134	1,1	4.544	4.130	11,8	47.000	7,60
59	70	50	40	ja	ja	ja	4,7	48.880	3.491	3,50	122	1,0	4.521	4.520	14,0	48.900	8,30
58	63	34	35	ja	ja	ja	5,4	47.608	3.967	3,43	136	1,0	4.185	4.190	12,0	47.600	8,30
60	51	55	15	ja	ja	ja	3,1	39.405	3.941	3,50	138	1,0	4.442	4.440	10,0	39.400	8,00
18	80	35	30	ja	ja	ja	5,2	58.952	3.930	3,43	135	1,5	4.590	3.060	10,0	39.300	10,40
25	112	-	-	neen	ja	ja	4,7	49.982	4.165	3,62	151	1,3	5.485	4.220	9,2	38.400	8,90
59	60	60	5	ja	ja	ja	4,1	46.157	3.550	3,46	123	1,3	4.537	3.490	10,0	35.500	10,20
gem.	71	43	33	62%	95%	52%	4,9	45.034	4.023	3,53	141	1,19	4.051	3.404	9,42	37 000	10,60

1 c. Alblasserwaard 4 - 8 ha

WAARDERING VAN DE TOESTAND VAN GROND EN BEDRIJFSGEBOUWEN

No	Toestand van de grond	Toestand van de verkaveling	Algehele toestand gebouwen	Bergruimte voor						Stalling voor				Bewaring van			
				Hooi		Kuilvoer		Werktuigen		Rundvee		Varkens		Stalmest		Gier	
				Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand
	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51
53	+	x	x	+	+	-	-	x	x	x	x	x	x	-	-	-	-
34	+	x	x	+	+	+	+	+	x	+	+	+	x	+	-	-	-
61	x	+	x	x	x	+	+	x	x	+	+	x	x	+	+	+	+
31	x	+	x	+	+	+	+	-	-	+	+	+	x	+	-	-	-
47	+	+	x	x	+	-	-	+	+	+	+	-	-	x	x	x	x
32	x	-	x	+	+	+	+	+	+	+	x	-	-	x	-	-	-
22	x	x	x	+	+	+	+	+	+	+	+	x	+	-	x	x	x
33	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-
44	+	x	x	x	+	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
28	x	-	x	+	+	+	+	-	-	+	x	x	x	+	+	+	+
46	x	x	-	+	x	+	+	+	+	+	x	x	+	x	x	-	-
65	+	+	x	+	+	+	+	+	+	+	x	x	x	+	+	+	+
29	x	-	x	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
51	-	x	-	+	x	x	+	+	+	+	x	x	+	x	x	-	-
30	+	x	x	+	+	+	+	-	-	+	x	+	-	x	-	-	-
69	+	x	+	+	+	+	+	x	+	+	x	x	x	-	-	-	+
58	x	+	x	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-
60	x	x	+	+	+	+	+	-	-	+	+	+	+	-	-	x	+
18	x	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	+	x	x
25	x	-	+	x	+	-	-	+	+	+	x	+	+	+	+	+	+
59	+	+	+	+	+	+	+	+	x	x	+	+	+	+	+	+	+
	43%+	38%+	29%+	81%+	85%+	76%+	81%+	67%+	62%+	90%+	57%	48%+	48%+	48%+	38%+	33%+	43%+
	52%x	43%x	62%x	19%x	15%x	5%x	19%x	14%x	19%x	10%x	43%x	38%x	33%x	24%x	19%x	19%x	14%x
	5%-	19%-	9%-	0%-	0%-	19%-	0%-	19%-	19%-	0%-	0%-	14%-	19%-	28%-	43%-	4%-	43%-

+ = goed
x = matig
- = slecht

1 d. Alblasserwaard 4 - 8 ha

WAARDERING VAN DIVERSE ONDERDELEN DER BEDRIJFSVOERING

No	Vee-bezetting	Stikstof-bemesting	Wintervoer-positie Kuilgras		Verhouding veebezetting voederwinning bemesting	Productiviteit rundvee		Arbeids-productiviteit	Verwacht rendement rundvee-houderij
			Hooi	en voerbieten		kg	vetgehalte		
	52	53	54	55	56	57	58	59	60
53	-	+	x	-	-	x	-	-	-
34	+	x	-	x	x	+	+	+	-
61	+	+	x	x	x	x	x	+	-
31	+	x	-	-	-	+	x	+	-
47	x	-	-	-	-	+	-	-	-
32	+	-	+	+	+	-	+	+	-
22	x	x	+	x	x	+	+	+	x
33	+	+	-	-	-	+	x	+	-
44	+	+	-	-	-	x	x	+	-
28	x	x	x	-	x	-	+	+	-
46	-	x	-	x	-	x	-	+	-
65	+	+	+	-	x	+	+	+	x
29	+	x	-	+	x	+	+	+	x
51	x	x	-	+	x	x	-	+	-
30	+	x	x	-	x	x	-	+	x
69	+	x	x	x	x	-	x	+	-
58	x	x	-	x	x	x	x	+	-
60	-	x	+	-	-	x	x	+	x
18	+	+	-	-	-	x	x	+	-
25	+	+	-	-	-	+	+	+	x
59	+	x	-	-	-	x	x	+	-
	62%+ 24%x 14%-	33%+ 57%x 10%-	19%+ 24%x 57%-	14%+ 29%x 57%-	5%+ 48%x 47%-	38%+ 48%x 14%-	33%+ 43%x 24%-	90%+ -%x 10%-	-%+ 29%x 71%-

+ = goed
x = matig
- = slecht

OPPERVLAKTE, VEESTAPEL, GRASLANDGEBRUIK, WINTERVOER

No	Oppervlakte bedrijf			Veestapel								Gemaaide oppervlakte				Wintervoer per ko	
				Per ha cultuurgrond		Per bedrijf		Per 10 koeien		Per bedrijf							
	grasland	bouwland	cult. grond	omgerekende	melkkoeien	omgerekende	melkkoeien	kalveren	pinken	paarden	varkens	hooi	kuilgras	gedroogd gras	totaal	hooi	kuilgras
	ha	ha	ha	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	%	%	%	%	kg	kg
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
62	8,10	-	8,10	2,0	1,6	16,2	13,0	3,8	2,3	1,0	18	58	20	-	78	1.480	1.380
23	7,97	0,13	8,10	1,8	1,5	14,3	12,5	2,4	2,4	-	18	52	13	-	65	1.190	840
70	8,00	0,15	8,15	1,9	1,6	15,7	13,0	2,3	3,1	0,5	16	51	25	-	76	1.020	1.450
24	8,00	0,26	8,26	1,8	1,6	14,6	13,0	1,5	2,3	-	5	50	-	6	56	1.230	-
17	8,30	-	8,30	1,5	1,3	12,3	10,5	2,9	2,9	-	44	39	24	-	63	1.300	1.710
72	8,13	0,17	8,30	1,7	1,3	14,2	11,0	2,7	3,6	1,0	52	50	27	-	77	1.280	1.820
55	6,50	1,90	8,40	0,9	0,7	7,8	6,0	8,3	3,3	-	5	23	23	-	46	833	2.564
16	8,60	-	8,60	1,9	1,6	16,3	14,0	2,1	2,1	0,5	3	58	-	-	58	1.290	-
54	8,50	0,30	8,80	1,7	1,5	14,8	13,0	2,3	2,3	-	32	47	12	6	65	1.220	950
63	8,73	0,17	8,90	1,7	1,3	14,9	11,5	3,5	3,5	1,0	43	49	16	14	79	1.410	1.150
27	8,80	0,30	9,10	1,6	1,3	14,2	12,0	4,2	2,5	-	-	63	17	-	80	1.620	1.268
56	8,60	0,70	9,30	1,7	1,4	15,6	13,0	1,5	2,3	1,0	4	47	-	-	47	1.150	-
38	8,45	0,95	9,40	1,6	1,3	15,2	12,0	2,5	3,3	1,0	5	53	18	-	71	1.250	990
26	9,40	-	9,40	1,7	1,4	16,1	13,5	3,7	3,0	-	3	45	14	-	59	1.300	1.100
45	9,25	0,16	9,41	1,7	1,4	16,0	13,0	3,1	2,3	1,0	7	44	17	-	61	1.250	1.330
68	9,10	0,35	9,45	1,9	1,5	17,6	14,0	3,6	2,9	1,0	26	50	15	8	73	1.420	960
40	7,30	2,20	9,50	1,2	1,0	11,2	9,0	2,2	2,2	1,0	-	55	-	-	55	1.430	-
57	9,75	-	9,75	1,6	1,4	15,3	14,0	3,6	3,6	1,0	9	49	-	-	49	1.500	-
43	9,61	0,19	9,80	1,0	0,8	10,0	8,0	7,5	2,5	-	4	47	10	-	57	2.000	1.000
15	9,80	-	9,80	1,5	1,2	14,6	12,0	2,5	4,2	-	-	56	21	5	82	960	1.370
19	9,80	-	9,80	2,0	1,5	20,0	15,0	5,3	4,0	1,0	4	51	13	-	64	1.000	790
20	8,00	1,80	9,80	1,5	1,2	15,0	12,0	3,3	2,5	1,0	3	56	19	-	75	1.500	1.430
21	9,80	-	9,80	1,8	1,5	17,6	15,0	3,3	2,7	-	-	51	20	-	71	1.310	1.020
67	9,63	0,20	9,83	1,7	1,1	16,8	11,0	5,5	3,6	-	3	54	15	-	69	1.520	1.070
66	9,65	0,30	9,95	1,9	1,6	18,2	16,0	1,9	3,1	-	27	62	18	7	87	1.610	1.020
Gem.	8,71	0,41	9,12	1,6	1,35	15,0	12,27	3,4	2,9	0,5	13,2	51	14	2	67	1.320	1.010

2 b. *Alblasserwaard 8 - 10 ha*

BEMESTING; PRODUCTIE; ARBEID

No	Bemesting in kg zuiver per ha			Algemene gegevens vee				Productie-gegevens				Arbeid					
	N	P	K	T.b.c.-vrij	Melk-contrôle	K.I.	Gemiddelde leeftijd	Totale melkopbrengst	Melk per koe	Gemiddeld vetgehalte	Melkvet per koe	Beschikbare arbeidskrachten	Totaal standaarduren	Standaarduren per arbeidskracht	Melkkoeien per arbeidskracht	Melk per arbeidskracht	Arbeidskosten per 100 kg melk
	kg	kg	kg	-	-	-	-	kg	kg	%	kg	pers.	uren	uren	st.	kg	glds
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
62	55	40	40	ja	ja	ja	2,1	44.087	3.391	3,48	118	1,0	4.861	4.860	13,0	44.100	8,00
23	20	31	50	ja	ja	neen	4,6	44.000	3.520	3,58	126	1,5	4.346	2.900	9,6	33.800	8,70
70	64	86	65	ja	ja	neen	4,4	36.367	2.797	3,75	105	1,2	4.647	3.870	10,8	30.300	12,20
24	60	38	80	neen	ja	neen	4,7	51.450	3.958	3,57	141	1,8	4.147	2.300	7,2	28.600	14,20
17	40	25	28	ja	ja	neen	4,0	44.280	4.217	3,51	148	1,4	4.694	3.350	7,5	31.600	10,90
72	95	19	24	ja	ja	ja	4,5	43.500	3.954	3,50	138	1,2	5.200	4.330	9,2	36.300	9,20
55	20	70	20	ja	neen	neen	5,0	18.372	3.062	3,50	107	1,0	3.028	3.030	6,0	18.400	20,70
16	28	66	74	ja	ja	neen	4,1	44.000	3.143	3,80	119	1,6	4.484	2.800	8,8	27.500	14,90
54	75	30	30	ja	ja	neen	6,0	49.400	3.800	3,52	134	1,4	5.730	4.090	9,3	35.300	8,50
63	93	34	45	ja	ja	neen	4,6	49.560	4.310	3,59	155	1,2	5.373	4.480	9,6	41.300	8,80
27	120	63	48	ja	ja	ja	5,5	37.426	3.119	3,68	115	1,1	4.158	3.780	10,9	34.000	12,50
56	60	55	25	ja	ja	ja	6,0	53.850	4.142	3,65	151	1,3	5.508	4.240	10,0	41.400	9,40
38	120	55	90	ja	neen	neen	5,0	45.000	3.750	3,36	126	1,6	4.864	3.040	7,5	28.100	14,00
26	38	22	43	ja	ja	neen	6,0	50.850	3.767	3,52	133	1,2	4.389	3.660	11,3	42.400	9,30
45	40	40	40	ja	ja	neen	5,5	41.100	3.162	3,35	106	1,5	5.250	3.500	8,7	27.400	13,80
68	68	21	36	neen	ja	ja	4,4	51.850	3.704	3,57	132	1,5	5.614	3.740	9,3	34.600	8,90
40	82	54	84	ja	ja	ja	4,0	37.547	4.172	3,39	141	1,4	4.538	3.240	6,4	26.800	15,80
57	51	28	16	ja	ja	ja	3,9	52.122	3.723	3,57	133	1,2	4.977	4.150	11,7	43.400	8,40
43	10	-	55	neen	neen	neen	4,0	28.580	3.573	3,50	125	2,0	3.996	2.000	4,0	14.300	28,00
15	35	35	25	ja	ja	ja	3,9	41.060	3.422	3,35	115	1,8	4.116	2.290	6,7	22.800	18,60
19	40	-	-	ja	ja	neen	4,2	60.384	4.026	3,50	141	1,5	5.588	3.730	10,0	40.300	9,90
20	40	50	40	ja	ja	neen	4,2	39.664	3.305	3,47	115	1,2	5.084	4.240	10,0	33.100	12,00
21	78	71	47	ja	ja	ja	4,4	60.231	4.015	3,65	147	1,3	4.653	3.580	11,5	46.400	9,20
67	72	43	8	neen	ja	ja	2,8	38.695	3.518	3,46	122	1,0	4.257	4.260	11,0	38.700	10,10
66	83	30	40	ja	ja	ja	3,2	46.664	2.917	3,77	110	1,0	5.963	5.960	16,0	46.700	7,20
Gem.	59	40	42	84%	88%	44%	4,4	44.402	3.619	3,54	128	1,31	4.779	3.648	9,37	33.900	12,10

WAARDERING VAN DE TOESTAND VAN GROND EN BEDRIJFSGEBOUWEN

No	Toestand van de grond	Toestand van de verkaveling	Algehele toestand gebouwen	Bergruimte voor						Stalling voor				Bewaring van			
				Hooi		Kuilvoer		Werktuigen		Rundvee		Varkens		Stalmest		Gier	
				Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand
	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51
62	+	–	+	+	+	+	+	+	+	x	+	–	x	..	..	..	–
23	x	x	x	x	x	+	+	–	–	+	+	+	+	–	–	..	–
70	x	x	x	+	+	x	+	x	+	+	x	x	x	x	+	x	+
24	x	x	+	–	x	–	–	–	–	+	+	+	+	x	x	–	x
17	x	x	–	+	+	+	x	+	+	+	x	+	+	+	x	..	–
72	x	x	x	+	+	x	+	+	x	+	x	+	+	–	–	–	–
55	x	+	x	x	x	+	+	x	x	+	+	+	+	–	–	–	–
16	x	x	x	+	+	–	–	+	+	+	+	+	+	+	x	+	x
54	+	+	+	+	+	x	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
63	+	x	–	+	x	x	x	x	x	+	x	+	+	–	–	..	–
27	–	+	+	+	+	+	+	–	–	+	+	+	+	+	–	+	+
56	+	x	x	x	+	–	–	+	+	+	x	x	x	x	x	x	x
38	+	x	–	–	+	–	–	x	x	x	–	x	x	+	+	+	+
26	+	x	x	+	+	–	–	+	+	+	x	+	+	+	–	–	–
45	x	x	+	+	+	+	+	x	x	+	+	+	+	+	+	+	+
68	+	+	–	+	+	+	+	x	x	+	x	+	+	+	+	x	+
40	+	–	x	+	+	+	+	+	+	+	x	–	–	–	–	..	–
57	x	+	–	x	x	x	+	+	x	+	x	+	+	–	–	–	+
43	x	+	x	+	+	–	–	+	+	+	+	+	+	x	x	–	–
15	x	–	x	–	+	+	+	+	+	+	+	x	+	–	–	–	+
19	x	+	x	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	–	–	+	+
20	x	x	x	x	x	+	+	+	+	+	x	+	x	–	–	x	x
21	x	x	–	x	x	–	–	+	+	+	+	–	–	x	x	–	–
67	x	x	x	+	+	x	+	+	x	+	x	x	x	x	+	+	+
66	+	x	–	+	+	x	+	x	+	x	x	x	x	x	–	–	x
	36%+	28%+	20%+	64%+	72%+	44%+	64%+	60%+	56%+	88%+	48%+	64%+	64%+	32%+	24%+	28%+	40%+
	60%x	60%x	52%x	24%x	28%x	28%x	8%x	28%x	32%x	12%x	48%x	24%+	28%+	28%+	24%x	16%x	20%x
	4%–	12%–	28%–	12%–	0%–	28%–	28%–	12%–	12%–	0%–	4%–	12%–	8%–	40%–	52%–	56%–	40%–

+ = goed
d = matig
– = slecht

d. Alblasserwaard 8 - 10 ha

WAARDERING VAN DIVERSE ONDERDELEN DER BEDRIJFSVOERING

No	Vee-bezetting	Stikstof-bemesting	Wintervoer-positie Kuilgras		Verhouding veebezetting voederwinning bemesting	Productiviteit rundvee		Arbeids-productiviteit	Verwacht rendement rundvee-houderij
			Hooi	en voerbieten		kg	vetgehalte		
	52	53	54	55	56	57	58	59	60
62	+	x	x	-	x	-	x	+	x
23	+	-	-	-	-	x	x	-	-
70	+	x	-	x	x	-	+	+	-
24	+	x	-	-	-	x	x	-	-
17	-	x	x	x	x	+	x	+	-
72	x	+	x	+	x	x	x	+	-
55	-	-	-	+	-	-	x	x	-
16	+	-	x	-	-	-	+	-	-
54	x	x	-	-	-	x	x	+	-
63	x	+	x	x	x	+	x	+	x
27	x	+	+	-	x	-	+	+	-
56	x	x	-	-	-	+	+	+	-
38	x	+	x	+	x	x	-	x	-
26	x	-	x	-	-	x	x	+	-
45	x	x	x	x	x	-	-	+	-
68	+	x	x	x	x	x	x	+	x
40	-	+	x	+	+	+	-	+	-
57	x	x	+	-	-	x	x	+	-
43	-	-	+	x	x	x	x	-	-
15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	+	x	-	-	-	+	x	+	x
20	x	x	+	+	+	-	x	+	-
21	+	x	x	-	-	+	+	+	x
67	x	x	+	-	-	x	x	+	-
66	+	+	+	-	-	-	+	+	-
	36%+	24%+	24%+	20%+	8%+	24%+	24%+	72%+	0%+
	44%x	52%x	44%x	24%x	40%x	40%x	60%x	8%x	20%x
	20%-	24%-	32%-	56%-	52%-	36%-	16%-	20%-	80%-

+ = goed
x = matig
- = slecht

3 a. *Vijfheerenlanden 4 - 10 ha*

OPPERVLAKTE; VEESTAPEL; GRASLANDGEBRUIK; WINTERVOER

No	Oppervlakte bedrijf			Veestapel								Gemaaide oppervlakte				Wintervoer per ko	
				Per ha cultuurgrond		Per bedrijf		Per 10 koeien		Per bedrijf							
	grasland	bouwland	cult. grond	omgerekende dieren	melkkoeien	omgerekende dieren	melkkoeien	kalveren	pinken	paarden	varkens	hooi	kuilgras	gedroogd gras	totaal	hooi	kuilgras
	ha	ha	ha	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	%	%	%	%	kg	kg
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
50	3,85	0,25	4,10	1,5	1,3	6,1	5,5	1,8	1,8	-	9	34	15	-	49	1.310	1.640
49	4,95	0,50	5,45	1,2	0,9	6,4	5,0	6,0	4,0	-	5	40	7	-	47	1.560	940
2	4,15	1,45	5,60	3,2	2,7	18,0	15,0	4,0	1,3	2,0	12	108	-	-	108	1.000	-
48	5,10	0,65	5,75	1,5	1,0	8,6	6,0	3,3	5,0	1,0	5	63	-	-	63	1.800	-
13	6,55	0,42	6,97	1,9	1,4	13,0	10,0	2,0	4,0	-	15	31	-	-	31	770	-
14a	6,35	0,67	7,02	1,4	1,1	9,6	8,0	5,0	2,5	-	-	63	-	-	63	1.670	-
41	6,35	0,85	7,20	1,5	1,1	10,6	8,0	5,0	2,5	1,0	-	57	-	-	57	1.420	-
8	6,35	0,91	7,26	2,1	1,7	15,3	12,5	4,0	1,6	1,0	3	47	36	-	83	920	2.100
6	7,36	-	7,36	2,1	1,5	15,4	11,0	4,5	5,5	1,0	12	56	52	-	108	1.040	3.060
11	6,25	1,15	7,40	1,9	1,6	13,8	12,0	2,5	2,5	-	24	48	-	13	61	1.230	-
35	6,50	0,90	7,40	1,2	1,0	9,1	7,5	5,3	2,7	-	-	83	-	-	83	2.310	-
12	6,25	1,36	7,61	1,7	1,5	13,0	11,0	3,6	2,7	-	15	48	32	13	93	1.230	1.920
42	7,00	0,70	7,70	1,6	1,3	12,4	10,0	3,0	2,0	1,0	12	47	14	-	61	1.210	1.580
9	8,00	-	8,00	1,8	1,3	14,2	10,0	4,0	6,0	1,0	50	44	25	9	78	1.130	1.740
5	6,65	1,75	8,40	1,5	1,2	12,8	10,0	5,0	2,0	1,0	4	54	15	-	69	1.090	1.100
1	8,50	-	8,50	1,2	1,1	10,2	9,0	2,2	2,2	-	5	35	24	-	59	1.180	2.450
3	7,00	1,75	8,75	1,6	1,0	13,8	9,0	-	2,2	-	2	46	-	-	46	1.010	-
39	8,00	1,00	9,00	1,4	1,1	13,0	10,0	4,0	3,0	1,0	6	50	-	-	50	1.380	-
37	9,01	0,19	9,20	1,8	1,5	16,9	13,5	4,4	2,2	1,0	20	42	25	-	67	1.070	1.510
52	8,00	1,30	9,30	1,4	1,0	12,8	9,6	3,1	4,2	1,0	18	52	20	-	72	1.250	1.860
14	9,10	0,21	9,31	1,9	1,5	17,3	13,5	2,2	3,0	1,0	3	50	27	-	77	1.160	1.530
4	8,10	1,30	9,40	1,6	1,1	14,7	10,0	5,0	6,0	1,0	1	50	28	-	78	1.360	1.460
10	8,50	1,00	9,50	1,8	1,1	16,8	10,0	5,0	12,0	1,0	61	40	19	-	59	1.100	700
36	8,50	1,00	9,50	1,4	0,7	12,8	7,0	4,3	12,9	1,0	-	65	-	-	65	1.720	-
7	9,30	0,40	9,70	1,4	1,0	13,6	10,0	5,0	4,0	1,0	-	54	16	-	70	1.470	1.350
73	9,56	0,22	9,78	2,6	2,0	25,4	20,0	3,0	4,0	1,0	-	42	10	-	52	710	570
Gem.	7,12	0,77	7,89	1,7	1,27	13,3	9,99	3,7	3,9	0,7	10,8	52	14	1	67	1.270	980

I. F. J.

b. *Vijfheerenlanden 4 - 10 ha*

BEMESTING; PRODUCTIE; ARBEID

No	Bemesting in kg zuiver per ha			Algemene gegevens vee				Productie-gegevens				Arbeid					
	N	P	K	T.b.c.-vrij	Melk-contrôle	K.I.	Gemiddelde leeftijd	Totale melkopbrengst	Melk per koe	Gemiddeld vetgehalte	Melkvet per koe	Beschikbare arbeidskrachten	Totaal standaarduren	Standaarduren per arbeidskracht	Melkkoeien per arbeidskracht	Melk per arbeidskracht	Arbeidskosten per 100 kg melk
	kg	kg	kg	-	-	-	-	kg	kg	%	kg	pers.	uren	uren	st.	kg	glds
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
50	45	20	60	ja	ja	neen	5,0	21.100	3.836	3,20	123	1,0	2.230	2.230	5,5	21.100	17,20
49	30	20	35	ja	ja	neen	5,5	18.500	3.700	3,20	118	1,0	2.184	2.180	5,0	18.500	20,70
2	139	51	96	ja	ja	neen	5,8	54.620	3.640	3,30	120	2,1	5.611	2.670	7,1	25.500	14,10
48	60	35	115	neen	neen	neen	4,5	14.550	2.509	3,65	92	1,2	4.230	3.530	4,8	12.100	19,90
13	70	47	79	ja	ja	ja	3,9	36.871	3.687	3,44	127	1,5	3.996	2.660	6,7	24.600	15,60
14a	63	111	69	ja	neen	neen	5,0	29.758	3.720	3,79	141	1,6	3.108	1.940	5,0	18.600	22,90
41	40	60	60	neen	neen	neen	4,8	31.500	3.938	3,35	132	2,0	3.375	1.690	4,0	15.800	27,00
8	145	58	40	ja	ja	ja	5,2	45.364	3.629	3,44	125	1,2	4.588	3.820	10,4	37.800	10,60
6	134	78	63	ja	ja	ja	4,7	51.441	4.676	3,56	166	1,1	4.119	3.740	10,0	46.800	8,00
11	188	68	38	ja	ja	ja	4,1	35.162	2.930	3,75	110	1,5	4.788	3.190	8,0	23.400	15,70
35	50	30	20	neen	neen	neen	5,0	25.100	3.333	3,25	108	0,9	2.974	3.300	8,3	27.800	15,30
12	192	68	38	ja	ja	ja	4,0	39.814	3.619	3,64	132	1,5	4.442	2.960	7,3	26.500	14,30
42	54	20	30	ja	ja	ja	5,0	32.560	3.256	3,40	111	1,3	4.456	3.430	7,7	25.000	15,00
9	108	45	35	ja	ja	ja	5,0	37.376	3.738	3,89	145	1,6	4.781	2.990	6,3	23.400	12,60
5	125	50	100	ja	ja	ja	5,4	38.612	3.861	3,62	140	1,3	4.204	3.230	7,7	29.700	13,30
1	62	48	23	ja	neen	neen	5,2	29.801	3.311	3,18	105	1,3	4.017	3.090	6,9	22.900	16,50
3	46	32	30	ja	neen	neen	5,2	36.800	4.090	3,10	127	1,5	3.814	2.540	6,0	24.500	16,70
39	83	94	49	ja	ja	ja	5,0	36.414	3.641	3,47	126	1,5	4.983	3.320	6,7	24.300	15,80
37	63	36	73	ja	ja	ja	4,6	42.542	3.151	3,59	113	1,5	4.987	3.320	9,0	28.400	13,40
52	55	55	30	neen	ja	ja	5,0	34.750	3.620	3,50	127	2,0	4.822	2.410	4,8	17.400	22,20
14	122	50	89	ja	ja	neen	4,0	48.295	3.577	3,50	125	1,3	5.378	4.140	10,4	37.200	10,70
4	70	65	20	ja	ja	ja	5,5	39.837	3.984	3,61	144	1,6	4.322	2.700	6,3	24.900	16,90
10	81	101	66	ja	ja	ja	4,6	31.038	3.104	3,56	111	1,0	5.749	5.750	10,0	31.000	9,70
36	75	40	60	ja	ja	ja	5,0	24.000	3.429	3,37	116	1,6	3.536	2.210	4,4	15.000	28,30
7	40	45	40	ja	ja	ja	5,3	27.067	2.707	3,26	88	1,3	4.016	3.090	7,7	20.800	20,40
73	165	34	34	neen	neen	neen	5,8	45.984	2.299	3,45	79	2,5	9.368	3.750	8,0	18.400	18,30
Gem.	89	52	54	81%	73%	58%	4,9	34.952	3.500	3,46	121	1,42	4.388	3.090	7,06	24.700	16,60

WAARDERING VAN DE TOESTAND VAN GROND EN BEDRIJFSGEBOUWEN

No	Toestand van de grond	Toestand van de verkaveling	Algehele toestand gebouwen	Bergruimte voor						Stalling voor				Bewaring van			
				Hooi		Kuilvoer		Werktuigen		Rundvee		Varkens		Stalmest		Gier	
				Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand	Ruimte	Toestand
	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51
50	x	x	-	x	x	-	-	+	+	x	x	x	x	x	x	-	-
49	x	-	-	-	-	-	-	x	-	x	x	x	+	-	-	-	-
2	+	+	-	+	+	-	-	+	+	+	x	+	x	+	+	-	-
48	x	+	x	x	+	-	-	+	+	+	x	x	x	x	x	-	-
13	x	x	-	+	+	-	-	+	+	+	+	+	+	x	+	-	+
14a	x	x	+	+	+	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
41	x	x	x	+	+	+	+	+	+	+	x	+	+	x	-	-	-
8	x	+	+	+	+	+	+	+	x	+	+	x	x	+	+	x	x
6	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
11	x	x	x	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	x	+	x
35	-	-	+	+	+	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-
12	x	x	x	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-
42	+	+	x	+	+	+	+	+	+	+	+	x	x	+	+	+	+
9	+	x	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	x	-	-	-
5	+	x	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	x	+	-	-	+
1	+	+	x	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-
3	x	x	x	+	+	-	-	+	+	+	x	+	x	+	x	+	+
39	x	x	x	+	+	+	+	+	+	+	x	x	-	-	-	-	-
37	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
52	x	-	x	x	x	+	+	+	+	+	x	x	x	+	+	x	x
14	x	x	-	+	+	+	+	+	+	+	x	-	-	-	-	-	+
4	x	x	-	+	+	+	+	+	x	+	-	+	-	+	-	x	x
10	x	x	-	+	+	-	-	+	+	+	x	+	+	+	-	+	+
36	-	-	+	+	x	x	+	+	x	+	x	+	+	x	x	+	+
7	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	x	+	x	-	-
73	x	+	x	+	+	-	-	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-
	27%+ 62%x 11%-	35%+ 50%x 15%-	23%+ 38%x 39%-	85%+ 11%x 4%-	85%+ 11%x 4%-	58%+ 4%x 38%-	58%+ 0%x 42%-	96%+ 4%x 0%-	85%+ 11%x 4%-	92%+ 8%x 0%-	42%+ 43%x 15%-	69%+ 27%x 4%-	50%+ 35%x 15%-	62%+ 23%x 15%-	35%+ 23%x 42%-	31%+ 12%x 57%-	39%+ 15%x 46%-

+ = goed
x = matig
- = slecht

d. Vijfheerenlanden 4 - 10 ha

WAARDERING VAN DIVERSE ONDERDELEN DER BEDRIJFSVOERING

No	Vee-bezetting	Stikstof-bemesting	Wintervoer-positie Kuilgras Hooi	Kuilgras en voerbieten	Verhouding veebezetting voederwinning bemesting	Productiviteit kg	Productiviteit vetgehalte	Arbeids-productiviteit	Verwacht rendement rundvee-houderij
	52	53	54	55	56	57	58	59	60
50	-	x	x	+	x	x	-	-	-
49	-	-	+	-	-	x	-	-	-
2	+	+	-	-	-	x	-	-	-
48	x	x	+	-	-	-	+	+	-
13	+	x	-	-	-	x	x	-	-
14a	-	x	+	-	-	x	+	-	-
41	-	x	x	-	-	x	-	-	-
8	+	+	-	+	x	x	x	+	-
6	+	+	-	+	x	+	x	+	x
11	+	+	-	-	-	-	+	x	-
35	-	x	+	-	-	-	-	+	-
12	x	+	-	+	x	x	+	-	-
42	x	x	-	+	x	-	x	+	-
9	+	+	-	+	x	x	+	-	-
5	x	+	-	+	x	x	+	+	x
1	-	x	-	+	x	-	-	x	-
3	x	x	-	-	-	+	-	-	-
39	-	+	x	-	-	x	x	+	-
37	+	x	-	x	x	-	x	+	-
52	-	x	x	+	x	x	x	-	-
14	+	+	-	x	-	x	x	+	-
4	x	x	x	+	x	x	+	-	-
10	+	+	-	x	x	-	x	+	-
36	-	x	+	-	x	-	-	-	-
7	-	x	x	+	x	-	-	x	-
73	+	+	-	-	-	-	x	+	-
	38%+	42%+	19%+	42%+	0%+	8%+	27%+	42%+	0%+
	23%x	54%x	23%x	12%x	54%x	54%x	38%x	12%x	8%x
	39%-	4%-	58%-	46%-	46%-	38%-	35%-	46%-	92%-

+ = goed
x = matig
- = slecht

VERSCHILLENDE GEGEVENS UIT DE L.E.I.-BOEKHOUDING VAN 20 RATIONALISATIE-BEDRIJVEN
OVER DE PERIODE VAN 1 MEI 1954 - 1 MEI 1955

	Kosten per ha cultuurgrond								Opbrengsten per ha cult.grond					Netto overschot per ha cult.gr.	Opbrengsten per f.100,- kosten	Arbeidsinkomen per arbeidskr.	Opbrengsten per melkkoe	
	Loon en Soc.lasten		Aangekocht veevoer						Rundveehouderij									
No.	Boer en gez.leden	Betaald personeel	Rundvee houderij	Varkens-houderij	Mest-stoffen	Pacht	Overige kosten	Totale kosten	Melk	Omzet en Aanwas	Varkens-houderij	Overige opbreng-sten	Totale opbreng-sten				Melk	Omzet en aanwas
	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
48	934	-	322	224	118	125	765	2488	581	255	244	454	1534	°/.954	62	°/. 106	517	223
33	760	-	756	163	152	133	211	2175	1584	280	141	18	2023	°/.152	93	3646	933	160
8	723	14	456	317	220	154	348	2232	1203	281	438	147	2069	°/.163	93	3619	709	153
6	649	6	613	352	185	143	336	2284	1489	352	334	3	2178	°/.106	95	3673	1001	228
35	536	-	321	30	69	146	185	1287	733	68	72	397	1270	°/. 17	99	4220	823	72
65	649	7	592	191	146	181	240	2006	1470	286	186	61	2003	°/. 3	100	4434	1013	196
59	688	34	495	233	89	126	197	1862	1298	178	199	12	1687	°/.175	91	3396	834	112
72	680	21	457	972	109	152	252	2643	994	277	1078	7	2356	°/.287	89	2855	942	247
27	667	48	307	-	140	103	406	1671	826	192	-	12	1030	°/.641	62	599	609	135
52	903	3	219	220	89	121	227	1782	687	149	342	17	1195	°/.587	67	1551	839	173
37	672	123	494	502	111	112	221	2235	960	278	692	29	1959	°/.276	88	3176	685	187
14	682	44	516	206	181	112	216	1957	1100	331	345	78	1854	°/.103	95	4186	831	231
26	646	2	466	185	61	104	219	1683	1167	252	228	-	1647	°/. 36	98	4739	869	184
38	856	-	358	398	174	128	261	2175	979	297	561	107	1944	°/.231	89	3435	881	246
40	715	22	128	-	105	147	308	1425	828	202	-	469	1499	74	105	5520	911	204
36	705	4	164	-	115	135	211	1334	485	353	-	159	997	°/.337	75	2274	784	511
45	689	6	372	198	72	178	257	1772	864	147	365	148	1524	°/.248	86	2778	668	105
7	639	-	312	-	80	116	158	1305	562	180	-	35	777	°/.528	60	870	574	171
5	656	17	211	111	176	139	292	1602	809	261	247	372	1689	87	105	5972	892	276
4	435	164	214	24	110	149	252	1348	743	247	24	204	1218	°/.130	90	2896	731	232
Gem.	694	26	389	216	125	135	278	1863	968	243	275	136	1622	°/.241	87	3187	802	202

No.	Bijkomende voederkosten per melkkoe							Kosten Rundvee houderij in glds per 100 kg melk									Opbrengstprijs per 100 kg melk
	Aangekocht krachtvoer	Kosten grasdrogen en ensileren	Melk producten	Aangekocht ruwvoer en strooisel	Weidegeld	Totaal	Voorraadverandering veevoer uit eigen bedrijf	Arb.-kosten	Voerkosten	Mestkosten	Pacht	Overige kosten	Totale brutokosten	Omzet en aanwas	Overige opbrengsten	Nettokosten	
	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld	gld
	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
48	193	-	26	72	-	291	-	31,70	13,40	5,00	5,10	15,30	70,50	10,30	4,40	55,80	23,80
33	228	-	50	182	-	460	-	9,60	10,80	2,10	1,80	2,70	27,00	3,80	0,20	23,00	21,90
8	146	24	66	21	-	257	A 41	10,10	8,30	3,40	2,30	4,90	29,00	4,20	2,20	22,60	19,70
6	240	30	53	64	18	405	A 28	8,20	9,40	2,80	2,00	4,60	27,00	5,00	-	22,00	21,70
35	192	-	96	65	-	353	A 34	14,40	10,00	1,90	4,00	4,80	35,10	1,80	11,10	22,20	21,30
65	257	38	28	89	-	412	T 42	8,90	9,00	2,20	2,70	3,60	26,40	4,30	0,90	21,20	22,00
59	210	12	29	78	-	329	-	10,20	8,30	1,60	2,00	3,00	25,10	2,80	0,20	22,10	20,90
72	227	27	54	101	-	409	A 52	11,20	9,80	3,00	2,90	4,00	30,90	5,30	0,10	25,50	20,00
27	83	-	47	114	-	244	-	17,40	8,40	3,40	2,50	9,80	41,50	4,60	0,30	36,60	21,10
52	193	19	68	18	-	298	T 5	25,40	7,80	2,90	3,70	6,50	46,30	4,50	1,40	40,40	21,90
37	157	10	38	19	-	224	A146	15,50	11,80	2,90	2,40	4,60	37,20	6,00	0,60	30,60	21,90
14	217	9	64	91	26	407	A 3	13,10	11,20	3,50	2,10	3,80	33,70	6,30	1,50	25,90	22,70
26	136	11	30	122	31	330	A 25	11,30	9,00	1,20	1,90	3,80	27,20	4,60	-	22,60	22,-
38	227	9	82	49	-	367	-	14,90	8,30	3,40	2,40	4,60	33,60	5,60	2,20	25,80	20,00
40	93	-	80	32	-	205	-	16,90	4,60	2,40	3,40	7,10	34,40	4,60	10,80	19,00	20,70
36	170	-	89	13	18	290	A 27	27,20	8,40	4,40	5,20	8,10	53,30	13,50	6,10	33,70	20,80
45	143	11	45	66	23	288	A 18	14,80	10,00	1,80	4,20	5,30	36,10	3,40	3,50	29,20	21,90
7	167	15	39	116	-	337	-	19,80	11,00	2,50	3,60	4,90	41,80	5,60	1,10	35,10	18,70
5	143	11	53	51	-	258	T 30	16,60	6,30	4,70	3,60	7,40	38,60	6,80	10,70	21,10	21,80
4	164	5	46	5	-	220	A 15	15,80	6,70	2,90	4,00	6,70	36,10	6,60	5,50	24,00	20,80
Gem.	179	12	54	68	6	319	A 16	15,70	9,10	2,90	3,10	5,80	36,60	5,50	3,20	27,90	21,30

NORMEN VOOR HET BEREKENEN VAN DE CIJFERS IN DE KOLOMMEN 1 T/M 34, VAN DE TABELLEN I, II EN III

Kol. 1 - 3. Bedrijfsoppervlakte

De oppervlakte tuingrond en boomgaard (zonder onderteelt) is buiten beschouwing gelaten. Er is dus o.a. bij het berekenen van de veebezetting per ha en van het aantal standaarduren met deze oppervlakte geen rekening gehouden. De bedrijven en de oppervlakte per bedrijf waarom het hier gaat zijn:
bedrijf 54, 0,50 ha; bedrijf 45, 0,14 ha; bedrijf 49, 0,30 ha; bedrijf 48, 0,55 ha; bedrijf 14A, 0,85 ha; bedrijf 41, 2,30 ha; bedrijf 42, 0,45 ha; bedrijf 5, 1,50 ha.

Kol. 6. Omgerekende dieren

Rundvee ouder dan 2 jaar wordt gerekend op 1 stuk grootvee: jongvee van 1-2 jaar op 0,4; kalveren op 0,2; paarden op 1; jonge paarden van 1-3 jaar op 0,7; veulens op 0,3 en schapen op 0,12.

Kol. 29. Beschikbare arbeidskrachten

Mannelijke arbeidskrachten 23 jaar en ouder 1 volwaardige arbeidskracht; 22 jaar 0,95; 21 jaar 0,90; 20 jaar 0,85; 19 jaar 0,80; 18 jaar 0,70; 17 jaar 0,60; 16 jaar 0,50; 15 jaar 0,45; 14 jaar 0,40.
Vrouwelijke arbeidskrachten 19 jaar en ouder 0,65; 18 jaar 0,45; 17 jaar 0,40; 16 jaar 0,35; 15 jaar 0,30.

Kol. 30. Standaarduren

bemesten en verplegen van het grasland per ha	110	stand.uren
hooien per keer per ha	85	"
kuilem per keer per ha	75	"
grasdrogen per keer per ha	40	"
per melkkoe (mach. melken)	150	"
per melkkoe (handmelken)	200	"
per werkpaard	175	"
per schaap	3	"
per 100 kippen	400	"
per fokzeug	100	"

per mestvarken	25	stand.uren
per 100 liter verkaasde melk	23	"
diverse granen per ha	225	"
peulvruchten per ha	500	"
aardappelen en bieten per ha	700	"
groenvoeder als hoofdgewas per ha	180	"
jonge boomgaard	500	"
volgroeide boomgaard	1000	"

Kol. 34. Arbeidskosten per 100 kg melk

Per volwaardige arbeidskracht is een loonbedrag aangehouden van f. 4.250,-. Dit bedrag is vermenigvuldigd met het aantal volwaardige arbeidskrachten, waardoor per bedrijf een totaal bedrag aan arbeidsloon werd verkregen.

Het totale arbeidsloon, verminderd met het volgens norm aan de varkenssector toe te rekenen arbeidsloon, geeft het loon, dat ten laste komst van de rundveesector. Dit loonbedrag gedeeld door het totaal aantal kg melk, geeft de in kolom 34 voorkomende arbeidskosten per 100 kg melk.

TOELICHTING OP DE BEOORDELING VAN DE TOESTAND VAN DE GROND EN DE BEDRIJFSGEBOUWEN

Bij de beoordeling van de toestand van de grond is de bemestingstoestand buiten beschouwing gebleven en is in hoofdzaak gelet op de samenstelling van de grond, doorlaatbaarheid en ontwatering alsook op het grasbestand.

Bij de toestand van de verkaveling is niet in de eerste plaats nagegaan of het bedrijf aaneengesloten of verspreid ligt, maar is vooral gelet op de bereikbaarheid, de beweidingsgeschiktheid en de afstanden van de percelen naar de gebouwen en de harde weg.

Bij de beoordeling van de algehele toestand van de gebouwen is gelet op de gaafheid en de doelmatigheid. Wanneer de bedrijfsgebouwen goed onderhouden en doelmatig zijn, werd de algehele toestand als goed beschouwd. Waren de gebouwen minder goed onderhouden en minder voor het bedrijf geschikt, maar wel in een goede en doelmatige toestand te brengen, dan werd de huidige toestand als matig gewaardeerd. Wanneer de gebouwen uitgesproken slecht waren en er ook niets goeds meer van te maken viel, dan werden zij als slecht gewaardeerd.

De bergruimte voor hooi, kuilvoer en werktuigen is apart bekeken. Allereerst werd nagegaan of er voldoende ruimte was. Vervolgens werd de toestand van die ruimte beoordeeld. Nu is het vanzelfsprekend mogelijk, dat de algehele toestand van de gebouwen slechts is, b.v. door verzakking van de muren enz., terwijl de ruimte voor hooi voldoende en de toestand nog vrij goed is. Bij de ruimte voor kuilvoer is gelet op de aanwezige siloruimte en de toestand van de silo's. Bij de berging voor werktuigen is gekeken of voldoende en goede ruimte beschikbaar was. Was er geen gelegenheid om de werktuigen in de schuur op te bergen, dan werd dit als slecht aangemerkt.

Bij de beoordeling van de stalling voor het rundvee is niet te werk gegaan volgens de normen, welke worden aangelegd door de verschillende consumptiemelkfabrieken. Zou dit wel gedaan zijn, dan zou het percentage goede stallen heel wat lager zijn uitgevallen. Bij deze beoordeling is als slecht gekenmerkt een ouderwetse stal zonder ruimte achter de koeien en zonder mestgang,

met onvoldoende licht en ventilatie en waar bovendien zonder hoge kosten te maken niets kon worden verbeterd. Als matig werd gekwalificeerd een stal met weliswaar ook wel onvoldoende ruimte, licht of ventilatie, maar waar het wel mogelijk is dit te verbeteren. Een stal werd goed genoemd, wanneer er voldoende ruimte, licht en ventilatie was.

Bij deze beoordelingen moest uiteraard steeds op de eerste indruk worden afgegaan. Op ongeveer eenzelfde wijze is ook te werk gegaan met de beoordeling van de ruimte voor varkens en de toestand van de varkenshokken. Bij de beoordeling van de gelegenheid tot het bewaren van stalmest en gier is gelet op de grootte en de toestand van de mestplaat en de gierkelder.

NORMEN VOOR DE BEDRIJFSBEOORDELING, IN DE KOLOMMEN 52-60 VAN DE TABELLEN I, II EN III

Kolom 52. Veebezetting

Boven de 1,75 stuks omgerekend grootvee per ha is goed (hoog); tussen de 1,50 en 1,75 stuks is matig (normaal) en beneden de 1,50 stuks is slecht (laag).

Kolom 53. Stikstofbemesting

80 kg zuivere N of meer per ha is goed; tussen de 40 en 80 kg matig en beneden de 40 slecht.

Kolom 54 en 55. Wintervoerpositie

1500 kg hooi per omgerekend dier is goed; 1250-1500 kg matig en beneden de 1250 kg slecht.

1800 kg kuilgras per omgerekend dier is goed; 1400-1800 kg matig en beneden de 1400 kg slecht. Bij de beoordeling is rekening gehouden met de verbouwde lucerne en voederbieten. Benodigde voederbieten per koe is ± 4500 kg.

Kolom 56. Verhouding veebezetting-voederwinning-bemesting

Bij de beoordeling werd aan elk der voorgaande onderdelen een eigen gewicht toegekend, waarbij met name werd gelet op de voederwinning op het eigen bedrijf.

Kolom 57 en 58. Productiviteit van de veestapel

4000 kg melk en meer per koe is goed; 3500-4000 kg is matig en beneden de 3500 kg is slecht. Een vetgehalte van 3,60% en hoger is goed; 3,40-3,60% is matig en beneden 3,40% is slecht.

Kolom 59. Arbeidsproductiviteit

Bij de beoordeling van de arbeidsproductiviteit is uitgegaan van het aantal standaarduren per volwaardige arbeidskracht: 3200 uur en meer is goed; 3000-3200 uur is matig; en beneden de 3000 uur is slecht.

Kolom 60. Verwacht rendement rundveehouderij

Bij de beoordeling werden als uitgangspunten genomen de productiviteit van het vee, de arbeidsproductiviteit en de voederpositie.

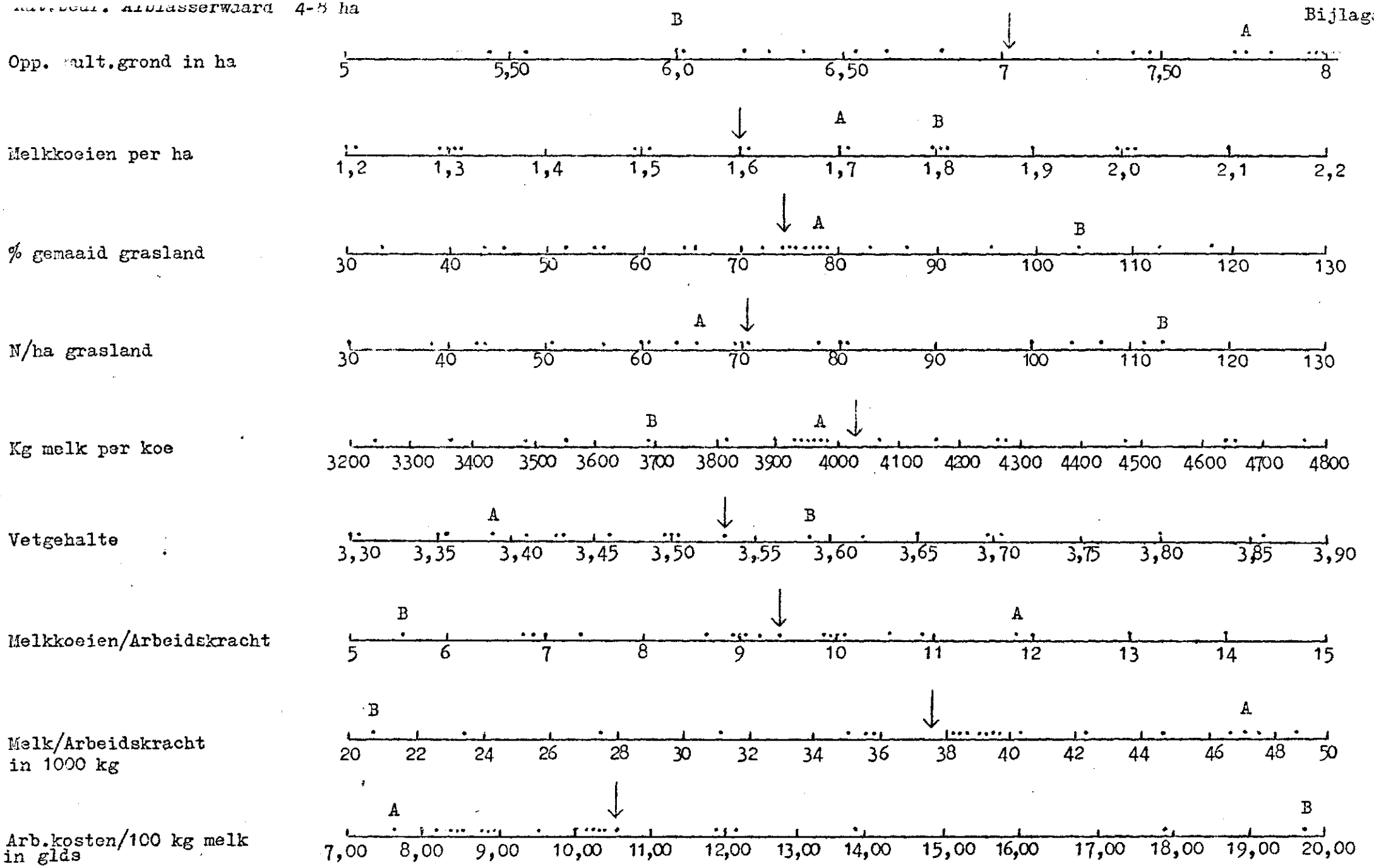
Aan de hand van de kolommen 8 en 9 van de tabellen I A, II A en III A werden de posten omzet en aanwas geschat. Ook is bij de beoordeling steeds rekening gehouden met het aanwezige bouwland. Bouwland op een bedrijf leidt meestal tot een verhoging van de arbeidskosten, een verlaging van de voerkosten en een hogere aftrekpost voor overige opbrengsten. Het gemiddelde vetgehalte is als richtlijn genomen voor het bepalen van de opbrengstprijs. Het financiële rendement werd goed genoemd wanneer verwacht mocht worden, dat de winst op de rundveehouderij minstens 100 gld per ha zou bedragen. Bij een verwacht rendement van 0 tot 100 gld winst per ha werd het rendement als matig geoordeeld. Wanneer een verlies van de rundveehouderij moest worden verwacht werd het verwachte financiële rendement als slecht gekenschetst.

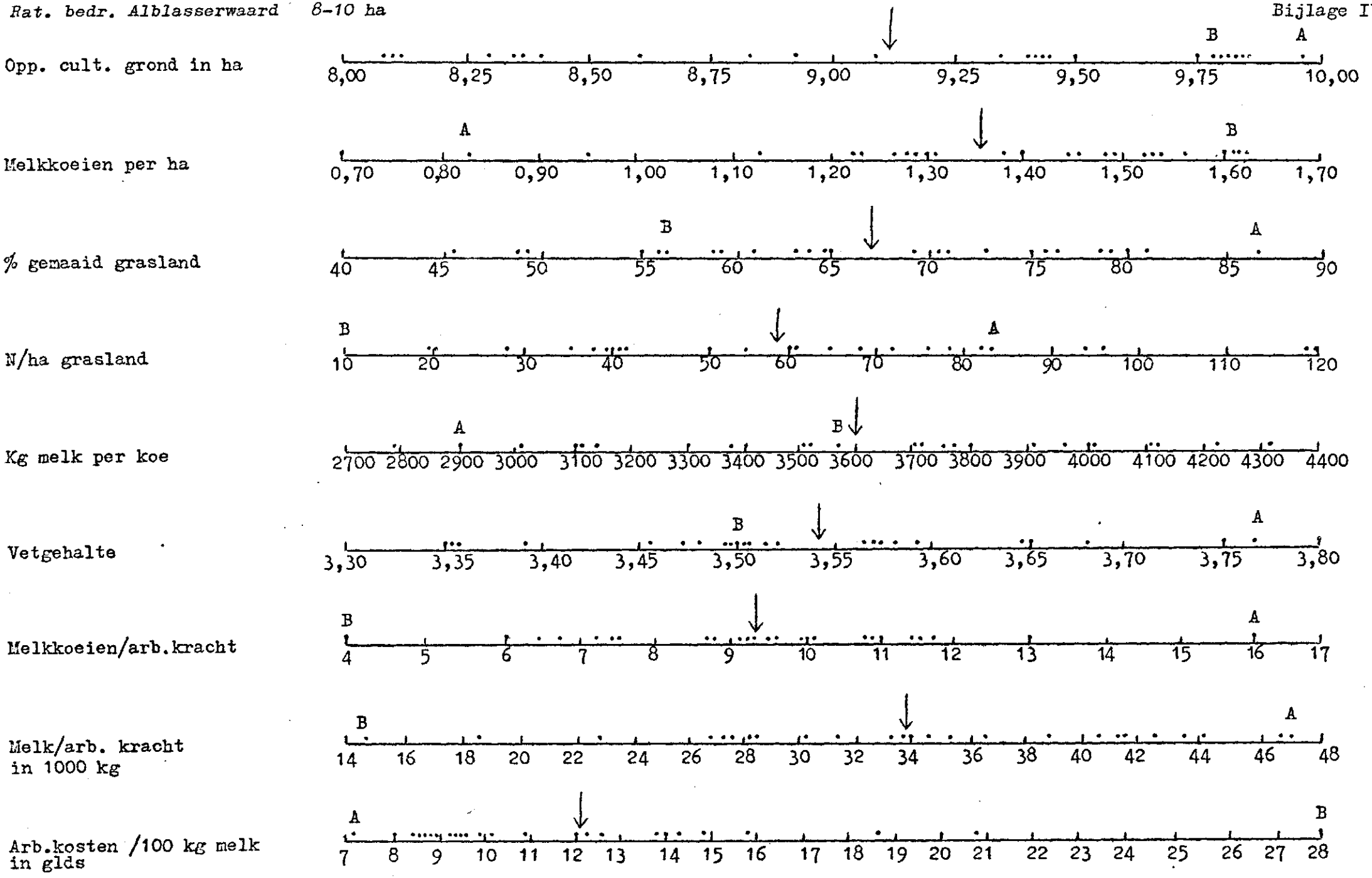
WEERGAVE VAN ENKELE BELANGRIJKE GEGEVENS OMTRENT DE BEDRIJFSVOERING OP DE RATIONALISATIEBEDRIJVEN KLEINER DAN 10 HA DOOR MIDDEL VAN Z.G. FREQUENTIE-CURVEN

In de bijlagen IV a t/m c zijn diverse productiegegevens in beeld gebracht. Dit is gedaan met een verticale lijn, waarop van links naar rechts een schaalverdeling voorkomt, welke is aangepast aan de weergegeven cijfers. Het gemiddelde der waarnemingen is aangegeven met , de waarnemingen zelf met.

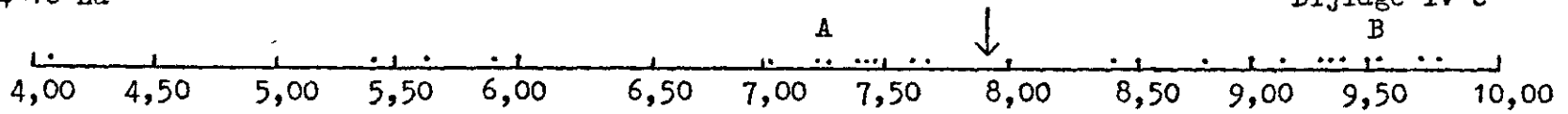
Men kan hieruit aflezen hoe een bepaald bedrijf zich om de gemiddelden der diverse factoren "beweegt", waarbij ook de plaatsen der overige bedrijven bekend zijn. Als voorbeeld is dit op elk der bijlagen uitgevoerd voor steeds 2 bedrijven A en B. Bedrijf A is het bedrijf met de laagste arbeidskosten/100 kg melk en bedrijf B is het bedrijf met de hoogste arbeidskosten per 100 kg melk.

Arbeidsverdiensten per arbeidsplaats 4-8 ha

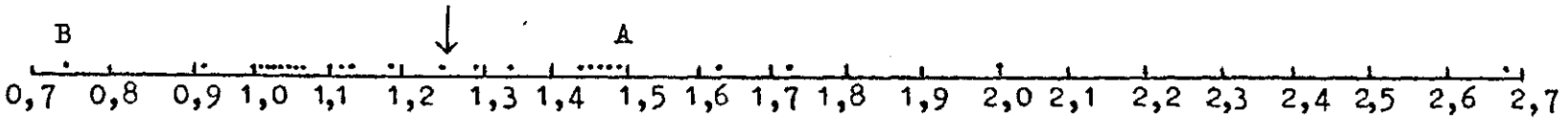

Opp. cult. grond in ha
8,00 8,25 8,50 8,75 9,00 9,25 9,50 9,75 10,00
B A
Melkkoeien per ha
0,70 0,80 0,90 1,00 1,10 1,20 1,30 1,40 1,50 1,60 1,70
A B
% gemaaid grasland
40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90
B A
N/ha grasland
10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 110 120
B A
Kg melk per koe
2700 2800 2900 3000 3100 3200 3300 3400 3500 3600 3700 3800 3900 4000 4100 4200 4300 4400
A B
Vetgehalte
3,30 3,35 3,40 3,45 3,50 3,55 3,60 3,65 3,70 3,75 3,80
B A
Melkkoeien/arb.kracht
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
B A
Melk/arb. kracht in 1000 kg
14 16 18 20 22 24 26 28 30 32 34 36 38 40 42 44 46 48
B A
Arb.kosten /100 kg melk in glds
7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28
A B

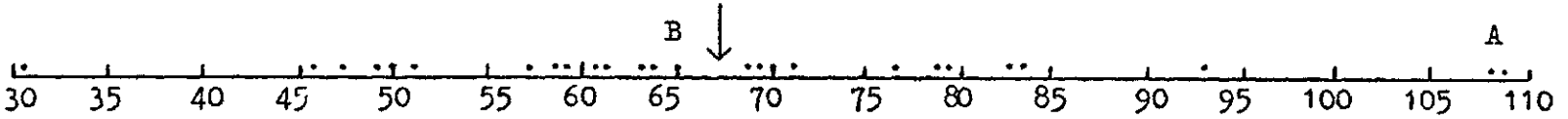
Opp. cult. grond in ha

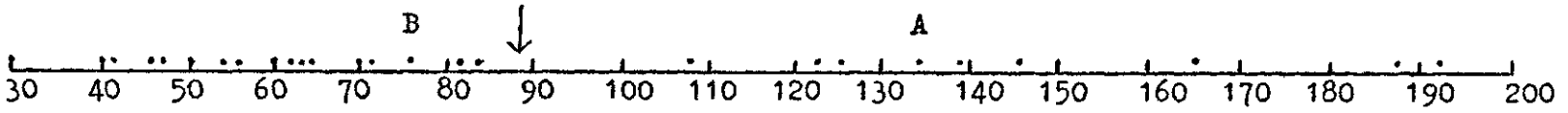
Melkkoeien per ha

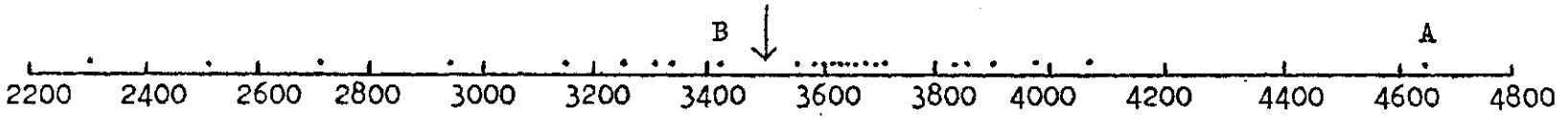
% gemaaid grasland

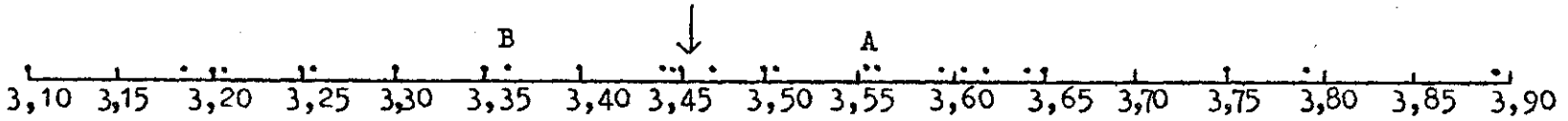
N/ha grasland

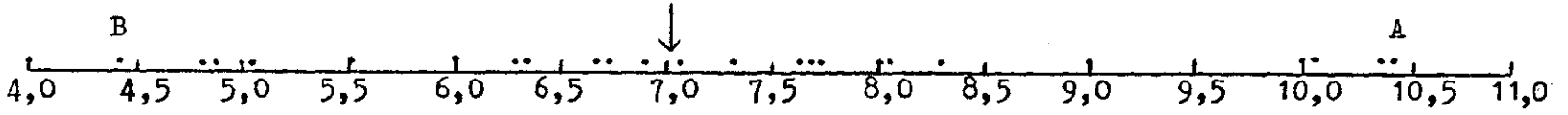
Kg melk per koe

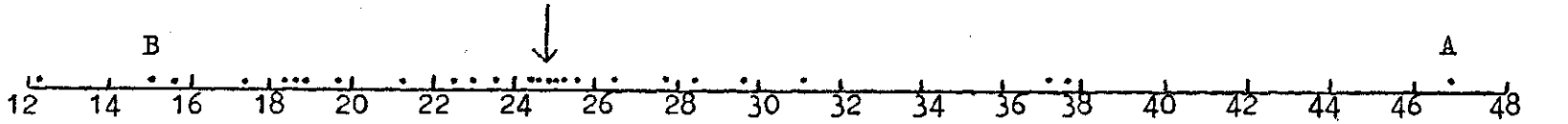
Vetgehalte

Melkkoeien/arb.kracht

Melk/arbeidskracht in 1000 kg

Arb.kosten/100 kg melk in glds

